

**PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O DRŽAVNEM
ODVETNIŠTVU**

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Ustava Republike Slovenije¹ (Ustava) ne vsebuje posebnih določb glede organa, ki državo in njene organe zastopa pred domačimi in mednarodnimi sodišči ter drugimi organi, zato je odločitev, kako bo področje urejeno, kateri organ bo to urejal in kakšne bodo njegove pristojnosti, prepuščena zakonodajalcu.

V letu 2017 je bila s povsem novo pravno podlago delovanja izvedena reforma Državnega pravobranilstva Republike Slovenije v Državno odvetništvo Republike Slovenije (Državno odvetništvo RS). Zakon o državnem odvetništvu (ZDOdv)² je začel veljati 20. 5. 2017, uporabljati pa se je začel 20. 11. 2017.

Z ZDOdv je bilo ustanovljeno Državno odvetništvo RS kot poseben in samostojen državni organ. Državno odvetništvo RS je z dnem prenehanja delovanja Državnega pravobranilstva RS prevzelo vse pristojnosti, ki jih je Zakon o državnem pravobranilstvu (ZDPra)³ določal za državno pravobranilstvo, pravice in obveznosti, funkcionarje in javne uslužbenke, zaposlene v Državnem pravobranilstvu RS, finančna sredstva, premično in nepremično premoženje ter dokumentarno in arhivsko gradivo Državnega pravobranilstva RS.

ZDOdv predstavlja veliko reformo organa, saj je prinesel tako konceptualne kot vsebinske spremembe na področju delovanja organa. Povečal je samostojnost in avtonomnost Državnega odvetništva RS ter s tem povečal tudi odgovornost za strokovno delo, kar je bil tudi eden izmed ciljev reforme. Med pomembnejše vsebinske spremembe spada močno poudarjena svetovalna in pogajalska/posredniška funkcija. ZDOdv je uvedel tudi novo organizacijsko umestitev organa, v prehodnih določbah pa je uredil nadaljevanje dela in nemoten ter postopen prehod na novo ureditev. Naloge Državnega odvetništva RS v skladu s četrtnim odstavkom 2. člena ZDOdv opravljajo generalni državni odvetnik, namestnik generalnega državnega odvetnika, višji državni odvetniki, državni odvetniki in kandidati za državnega odvetnika.

Državno odvetništvo RS si enako kot ostali pravosodni organi, ki pri opravljanju svojih nalog zasledujejo splošni cilj razreševanja sporov v družbi, krepitev pravne varnosti in spoštovanja človekovih pravic, prizadeva tudi za varovanje državnega premoženja (finančnega in stvarnega premoženja Republike Slovenije) kot enega od konstitutivnih elementov države ter drugih pravic in interesov Republike Slovenije in s tem krepi delovanje pravne države. Za

¹ Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99 in 75/16 – UZ70a.

² Uradni list RS, št. 23/17.

³ Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 77/09, 46/13, 95/14 – ZUPPJS15 in 23/17 – ZDOdv.

doseganje specifičnega cilja Državnega odvetništva RS je rast učinkovitosti, uspešnosti in zakonite zaščite interesov Republike Slovenije ključnega pomena. Učinkovitost zahteva pregledno in stabilno zakonodajo, odlično usposobljenost in izkušенost višjih državnih odvetnikov, državnih odvetnikov, kandidatov za državne odvetnike in ostalih javnih uslužbencev ter ustrezno orodje za delo, dobro tehnično opremljenost in delovno okolje, ki bo ne samo zagotovilo večjo kakovost, temveč tudi večjo uspešnost. Uspešnost opravljanja nalog je v veliki meri odvisna tudi od delovanja organov državne uprave in sodišč. Največji kapital organa so njegovi zaposleni, katerim se mora zaradi pomembnosti dela, ki ga opravljajo, zagotoviti stimulatívno, prijazno delovno okolje, v katerem jim je omogočen karierni, strokovni in osebnostni razvoj.

Državno odvetništvo RS se z vso skrbnostjo in odgovornostjo trudi za poslovanje v predvidenih finančnih okvirih ter si aktivno prizadeva za profesionalno, strokovno in kakovostno opravljanje nalog in pristojnosti na področju reševanja zahtevkov v predhodnih postopkih, zastopanja države in njenih organov pred sodišči in upravnimi organi v Republiki Sloveniji, pred tujimi sodišči in tujimi arbitražami, pred mednarodnimi sodišči in mednarodnimi arbitražami ter pred Evropskim sodiščem za človekove pravice, sodelovanja pri pripravi zakonodaje ter opozarjanja na neustrezno prakso, iz katere izvirajo številni spori. Na ta način Državno odvetništvo RS uresničuje svoje poslanstvo učinkovite zaščite premoženjskih in drugih pravic in interesov Republike Slovenije. S prilagoditvijo notranje organizacije organa in s tem večje specializacije po posameznih notranjih organizacijskih enotah, učinkovitejšo uporabo informacijske tehnologije pri poslovanju ter uvajanjem sistemskih pristopov pri upravljanju organa in poslovanju z zadevami je Državno odvetništvo RS pozitivno vplivalo na optimizacijo svojega poslovanja. Dinamika in obseg dela Državnega odvetništva RS sta v veliki meri odvisna predvsem od dinamike dela sodišč (tudi mednarodnih), pravosodnih in državnih organov ter dejansko tudi družbeno-socialnih razmer v državi, ki posredno ali neposredno vplivajo na večje število sporov z državo. Na podlagi navedenega se pričakuje, da se bo pripad zadev še naprej povečeval. Glede na to, da Državno odvetništvo RS zastopa državo v številnih sporih enormnih vrednosti in da morebitne obsodbe pred mednarodnimi sodišči poleg finančnih posledic prinašajo tudi krnitev njenega ugleda v mednarodni skupnosti, je nujno, da se v prihodnjih letih Državnemu odvetništvu RS zagotovijo pogoji dela in finančna sredstva, ki bodo omogočala, da bo lahko svojo vlogo še naprej opravljaló v skladu z najvišjimi strokovnimi in profesionalnimi standardi ter izvajalo tudi dodatne naloge in pristojnosti, ki jih ima po ZDOdv in na podlagi druge zakonodaje, in na ta način odgovorno zagotavljalo učinkovit, ažuren in strokovni pravni servis države ter s tem učinkovito ščitilo premoženjske in druge interese Republike Slovenije, javni interes ter ugled države in nenazadnje samega državnega odvetništva.

ZDOdv ureja ustrezen nadzorni mehanizem nad delom organa, ki se izvaja v obliki splošnega, delnega ali posamičnega pregleda dela državnih odvetnikov in drugih uslužbencev Državnega odvetništva RS s pregledovanjem spisov, vpisnikov in druge dokumentacije. V okviru nadzora se pregledujejo ter ocenjujejo zakonitost in pravočasnost dela, smotrnost uporabe procesnih pooblastil in skladnost strokovnih odločitev z izdanimi splošnimi navodili. S splošnim pregledom dela se opravlja nadzor dela oddelkov na sedežu ali dela zunanjih oddelkov državnega odvetništva, z delnim pregledom se opravlja nadzor dela v posameznih vrstah zadev, s posamičnim pregledom pa se opravlja nadzor dela v posamezni zadevi. Splošni pregled dela vsakega posameznega oddelka na sedežu ter vsakega posameznega zunanjega oddelka se opravi najmanj enkrat na tri leta. Če se pri nadzoru ugotovijo pomanjkljivosti ali večji obseg nepravilnosti, je v končnem poročilu o opravljenem nadzoru treba predlagati ustrezne ukrepe in roke za njihovo izvedbo. Po preteku rokov se opravi kontrolni pregled izvršitve ukrepov in preveri njihov učinek. Končno poročilo o

opravljenem nadzoru se pošlje tudi Ministrstvu za pravosodje.

Že ob uveljavitvi, še posebej pa po začetku uporabe novega zakona, so se v zvezi z določenimi členi zakona pojavila nekatera odprta vprašanja oziroma dileme ali pa zapis določenih določb omogoča različne interpretacije njihove vsebine. Navedeno je zaradi poenotenja pri razumevanju in nadalje tudi izvajanju zakona terjalo takojšnjo odzivnost v smislu oblikovanja (nezavezujočih) pojasnil oziroma stališč Državnega odvetništva RS ali pa posebne delovne skupine za implementacijo določb ZDOdv, ki jo je minister za pravosodje ustanovil avgusta 2017, in sicer ravno z namenom spremljanja izvajanja zakona v praksi in identifikacije problemov ter priprave neobvezujočih razlag zakona. Implementacijska skupina je sestavljena iz predstavnikov Ministrstva za pravosodje in Državnega odvetništva RS in je zaradi čim boljše implementacije ZDOdv ter tekočega odpravljanja morebitnih nejasnosti ter zavzemanja neobvezujočih stališč v zvezi z določenimi odprtimi vprašanji oz. dilemami vse od svoje ustanovitve dalje zelo aktivna.

Vlada Republike Slovenije je v letu 2019 skupaj z Državnim odvetništvom RS po dveh letih od uveljavitve ZDOdv poročala Državnemu zboru o doseganju ciljev prenove Državnega pravobranilstva RS z novoustanovljenim Državnim odvetništvom RS (četrty odstavek 94. člena ZDOdv).

Ob upoštevanju vsebinske in analitične analize v zvezi z novim zakonom velja pozdraviti zlasti določbe, ki so pomenile nadgradnjo dotedanje ureditve (npr. določbe o nadzoru državnega odvetništva, kolegijsko delo, odprava usmeritvenih navodil ipd.), prav tako pa velja kot pomanjkljive izpostaviti določbe, ki so se izkazale kot premalo domišljene in jih predmetno poročilo tudi izpostavlja (npr. krepitev sodelovanja zunanjih strokovnjakov iz javnega sektorja z državnim odvetništvom, zastopanje pred mednarodnimi sodišči, vloga ministrstva za pravosodje v razpisnih postopkih, pri aktih o sistemizaciji ali deklariranem nadzoru nad delovanjem organa ipd.).

Namen predlaganih sprememb in dopolnitev zakona je skrb za rast učinkovitosti in uspešnosti zastopanja države in državnih organov, zavzemanje za reševanje sporov na miren način, ki je najbolj ugoden način rešitve za vse udeležene stranke kot tudi za sodišča, tvorno sodelovanje Državnega odvetništva RS z vsemi subjekti, ki jih zastopa, ter racionalizacija dela tako, da bo v čim krajšem času in s čim manjšo porabo materialnih sredstev skušalo pri svojem delu doseči najboljše rezultate.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Predlagane rešitve zasledujejo naslednje cilje:

- učinkovito zastopanje pred sodišči v Republiki Sloveniji, pred tujimi in mednarodnimi sodišči in arbitražami ter mednarodnimi organizacijami in učinkovito delovanje Državnega odvetništva RS na splošno;
- večje spodbujanje sodelovanja zunanjih strokovnjakov iz javnega sektorja z državnim odvetništvom,
- omejevanje vključenosti Državnega odvetništva RS pri oblikovanju pravnih mnenj na zahtevo državnega organa ali na predlog drugih subjektov, na primere, ko državni organ svojo zahtevo obrazloži,

- določitev pravne podlage za podeljevanje priznanj za državne odvetnike,
- podrobnejša opredelitev začasne napotitve državnega odvetnika,
- ustreznjša in primerjalno skladna ureditev disciplinskega postopka,
- podrobnejša opredelitev nadzora nad delom in nadzora nad poslovanjem državnega odvetništva,
- širitev zastopanja državnega odvetništva pred mednarodnimi organizacijami, kjer je možno vložiti individualno in kolektivno pritožbo.

2.2 Načela

Predlog zakona temelji na načelih:

- načelo krepitve zaupanja v pravosodje,
- načelo učinkovitosti,
- načelo spodbujanja mirnega reševanja sporov z državo,
- načelo zagotavljanja kvalitetnejše pravne zaščite
- krepitev samostojnosti in avtonomnosti organa in
- načelo zagotavljanja pravne varnosti.

2.3 Poglavitne rešitve

– Omejitev zastopanja nekaterih subjektov pred sodišči v Republiki Sloveniji

Drugi odstavek 12. člena ZDOdv določa, da v postopku zaradi insolventnosti pri prijavi in uveljavljanju terjatev iz naslova obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja in obveznega zdravstvenega zavarovanja, za katere zakon določa, da jih je pristojna pobirati Finančna uprava Republike Slovenije, Državno odvetništvo RS zastopa tudi Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (ZPIZ) in Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS), razen če se temu odpoveša. Prijave terjatev v postopke zaradi insolventnosti za ZPIZ in ZZZS, ki jih je sicer pristojen pobirati FURS, opravi Državno odvetništvo RS, te pa ostanejo na omenjenih zavodih, Državno odvetništvo RS v primerih po drugem odstavku 12. člena ZDOdv torej opravlja le vlogo prijavitelja terjatev za sicer samostojna pravna subjekta, ustanovljena kot javna zavoda za izvajanje obveznega zdravstvenega oziroma pokojninskega in invalidskega zavarovanja RS, kar nima nobene dodane vrednosti, zato se predlaga črtanje te določbe.

– Večje spodbujanje sodelovanja zunanjih strokovnjakov

S predlagano spremembo se z umestitvijo določbe veljavnega 15. člena ZDOdv, kot je opredeljena v 1. oddelku II. poglavja ZDOdv za postopke pred nacionalnimi sodišči in upravnimi organi, v splošni del vzpostavi možnost angažiranja zunanjega strokovnjaka tudi za pripravljalne ali predhodne faze postopkov pred tujimi in mednarodnimi sodišči ter arbitražami. Navedeno določilo v veljavni ureditvi onemogoča sodelovanje strokovnjakov iz različnih strokovnih področij (davčnega, ekonomskega ipd.), zaposlenih v državnih organih oziroma zaposlenih v javnem sektorju, kot strokovno pomoč pri zastopanju v posamezni zadevi. S predlagano spremembo bi se zato izboljšala kakovost zastopanja v specifičnih primerih, ki terjajo določena strokovna znanja, s katerimi Državno odvetništvo RS ne razpolaga. Z aktivacijo zaposlenih v javnem sektorju bi se hkrati zasledovalo temeljni javnofinančni cilj, ki je smotno razpolaganje s proračunskimi sredstvi. Glede na navedeno je nujno to področje urediti

v predlagani spremembi zakona.

– **Določitev omejevalnih kriterijev pri oblikovanju pravnih mnenj na zahtevo državnega organa ali na predlog drugih subjektov**

Drugi odstavek 25. člena ZDOdv določa, da državni organ vedno predhodno pridobi mnenje državnega odvetništva v zadevah iz prvega odstavka omenjenega člena, v katerih je vrednost predmeta več kot 100.000 eurov. Omenjena določba je odprla številna vprašanja, tekom njene uporabe pa se je izkazalo, da besedilo določbe dopušča različne razlage in posledično tudi različna ravnanja državnih organov. Če bi državni organi upoštevali zgolj besedilno razlago tega člena, bi izvajanje določbe drugega odstavka 25. člena ZDOdv za Državno odvetništvo RS pomenilo nesorazmerno obremenitev, ki bi presegala zmogljivosti organa, hkrati pa bi lahko prišlo tudi do zastoja v delovanju in izvajanju nalog posameznih državnih organov, kar pa zagotovo ni bil namen nove zakonske ureditve. Odločitev o tem, ali bodo pošiljali zahteve za pridobitev mnenj po drugem odstavku 25. člena ZDOdv, je nedvomno na samih državnih organih, hkrati pa ZDOdv dejansko ne določa nobene pravne posledice za primer, da državni organ od Državnega odvetništva RS ne zahteva pravnega mnenja za pregled pogodbe z vrednostjo nad 100.000,00 EUR. V zvezi s tem je bilo podano tudi obsežno mnenje DODv, kjer je bilo poudarjeno, da mora preliminarно obstajati tveganje za nastanek spora in negativnih (finančnih) posledic. Predlagatelj meni, da je namen določbe mogoče zagotoviti z dopolnitvijo prvega odstavka in črtanje drugega odstavka 25. člena ZDOdv.

– **Večja samostojnost pri sprejemanju Akta o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest**

Akt o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest pri državnem odvetništvu sprejme generalni državni odvetnik po predhodnem soglasju ministra za pravosodje (44. člen). V praksi se je glede uporabe tega določila izkazalo, da nima dodane vrednosti. ZDPra take določbe ni imel, saj je bila pristojnost sprejema akta o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest prepuščena generalnemu državnemu pravobranilcu. Z ZDOdv je vloga Državnega odvetništva RS kot posebnega državnega organa, ki je pri svojem delu samostojen in avtonomen, zelo poudarjena. Ker gre pri sistemizaciji delovnih mest za določanje organizacijske strukture in delitve dela ter nalog po posameznih organizacijskih enotah in posameznih delovnih mestih, kar je nedvomno pomemben element za učinkovito in kakovostno izvajanje nalog, s tem pa tudi samostojnosti in avtonomnosti organa, mora biti pristojnost za sprejem prepuščena le generalnemu državnemu odvetniku.

– **Določitev pravne podlage za podeljevanje priznanj za državne odvetnike**

Ob Dnevu pravosodja 4. novembra se vse od leta 2007 podeljujejo priznanja na področju pravosodja, torej tudi zaposlenim v Državnem pravobranilstvu RS oz. od 20. 11. 2017 dalje Državnem odvetništvu RS. ZDOdv nima posebne določbe, ki bi bila pravna podlaga za podeljevanje priznanj državnim odvetnikom in drugim javnim uslužbencem Državnega odvetništva RS, zato je treba v zakonu urediti tudi to področje.

– **Podrobnejša opredelitev začasne napotitve državnega odvetnika**

74. člen ZDOdv ureja možnost začasne napotitve državnega odvetnika v drug organ, kjer bo v daljšem časovnem obdobju opravljal zahtevnejša strokovna dela. V zvezi z izvajanjem tega člena je v praksi prihajalo do različnih interpretacij, zato je nujno vzpostaviti pravno podlago za sklenitev sporazuma, s katerim bo določen način izvajanja začasne napotitve in v kakšnem obsegu bo napoteni državni odvetnik za čas napotitve izvrševal pravice in obveznosti iz delovnega razmerja in kdo ter v kakšnem deležu bo izplačevalec plače in drugih osebnih prejemkov.

– **Manjše spremembe disciplinskega postopka**

V praksi na področju izvajanja disciplinskih postopkov po ZDOdv ni bilo zaznati nobenih težav (po novem ZDOdv-ju še ni stekel noben disciplinski postopek), vendar je potrebno določbi o uvedbi in poteku disciplinskega postopka prestrukturirati zaradi celovitosti ter enotnosti in usklajenosti z drugimi deležniki v pravosodju (državni tožilci, sodniki).

– **Podrobnejša opredelitev nadzora nad delom in nadzora nad poslovanjem državnega odvetništva**

V predlog zakona je predlagatelj vključil tudi določbe, na podlagi katerih se bo pri izvajanju nadzora jasno uvedlo dve vrsti nadzora, in sicer nadzor nad delom državnega odvetništva, pri katerem gre za nadzor nad zakonitostjo in pravočasnostjo dela, smotnostjo uporabe procesnih pooblastil in skladnostjo strokovnih odločitev z izdanimi splošnimi navodili, pri nadzoru nad poslovanjem državnega odvetništva pa gre za nadzor nad zadevami s področja uprave državnega odvetništva, splošnim poslovanjem organa, načinom dostopa in sistemom zavarovanja osebnih podatkov, pristojnostjo in organiziranjem dela kolegija državnega odvetništva, spremembami letnega razporeda dela, pravili o obveščanju javnosti, pravili o obveščanju v zadevah pred mednarodnimi sodišči, mednarodnimi arbitražami in o pomembnejših zadevah pred sodišči v Republiki Sloveniji, tujimi in mednarodnimi sodišči in arbitražami, pravili za pripravo programa reševanja povečanega števila nerešenih zadev, pravili vrstnega reda obravnavanja zadev in ukrepi za zagotavljanje varnosti. Dosedanja ureditev namreč formalno ureja le nadzor nad delom državnega odvetništva, čeprav določbe tega razdelka vsebinsko predstavljajo tudi nadzor nad poslovanjem. Državno odvetništvo RS v praksi rešitve išče v oblikovanju mešanih nadzornih komisij, sestavljenih iz strokovnega, pravniškega kadra, ki izvede nadzor nad delom višjih državnih odvetnikov, državnih odvetnikov in kandidatov za državnega odvetnika, njen član pa je tudi javni uslužbenec, ki pregleda splošno poslovanje pisarne, ki opravlja administrativno-tehnična opravila za določen oddelek na sedežu državnega odvetništva, oziroma urada zunanjega oddelka državnega odvetništva.

– **Širitev zastopanja državnega odvetništva pred mednarodnimi organizacijami, kjer je možno vložiti individualno ali kolektivno pritožbo**

Zastopanje Republike Slovenije pred mednarodnimi organizacijami (npr. Odbor za človekove pravice pri OZN in Odbor za otrokove pravice – 3. opcijski protokol h Konvenciji o otrokovih pravicah) je bilo doslej v domeni pristojnih ministrstev. Pri tem res ne gre za zastopanje pred sodišči, vendar pa se na podlagi zakonske opredelitve, da Državno odvetništvo RS opravlja tudi naloge na področju varstva premoženjskih in drugih pravic in interesov države (2. člen ZDOdv), zdi smiselno, da se tudi zastopanje Republike Slovenije pred temi telesi uredi po vzoru zastopanja pred mednarodnimi sodišči in mednarodnimi arbitražami. Zastopanje pred telesi mednarodnih organizacij bo omejeno le na tista telesa, za katera mednarodnopravni akti, ki zavezujejo Republiko Slovenijo, določajo, da je nanje mogoče vložiti individualno ali kolektivno pritožbo.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog novega osmega odstavka 20. člena razširja pristojnost Državnega odvetništva RS (zastopanje pred mednarodnimi sodišči, mednarodnimi arbitražami) tudi na zastopanje Republike Slovenije v postopkih pred telesi mednarodnih organizacij, pred katerimi je mogoča individualna ali kolektivna pritožba. Za namen zastopanja pred mednarodnimi organizacijami, kjer je možno vložiti individualno ali kolektivno pritožbo, se v kadrovskem načrtu zagotovi dodatno mesto višjega državnega odvetnika. Mesečni stroški za plačo višjega državnega

odvetnika znašajo 4.651 EUR (PLR 55 + npr. dodatek na delovno dobo za 20 let, povprečna vrednost za prevoz, prehrano približno 120 EUR). Na letnem nivoju to pomeni 55.812 EUR + regres približno 1.024 EUR = 56.836 EUR.

Predlog zakona nima drugih finančnih posledic za državni proračun in druga javnofinančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Za obdobje, za katero je proračun že sprejet, ni treba predvideti porabe dodatnih proračunskih sredstev zaradi predlaganih rešitev. Sredstva za izvajanje zakona so zagotovljena na proračunski postavki številka 4514 Državno odvetništvo RS.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Prikaz ureditve v pravnem redu EU

Predlagane spremembe in dopolnitve niso predmet usklajevanja s pravnim redom, Evropske unije.

Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih

Po pregledu primerjalnopravnih ureditev je mogoče ugotoviti, da so pristojnosti in organizacija državnega odvetništva po državah izjemno različne, zato jih je težko primerjati, velikokrat zaradi zgodovinskega razvoja pravosodja v posamezni državi. Skupno vsem ureditvam pa je, da gre za organe, katerih temeljna funkcija je varstvo premoženjskih pravic in interesov države. V nadaljevanju so podrobneje predstavljene posamezne primerjalnopravne ureditve.

Hrvaška

125. člen Ustave Republike Hrvaške ureja položaj in pristojnosti državnega odvetništva. Po tej določbi ustave je Državno odvetništvo pooblaščen in dolžno posamično in neodvisno ukrepati proti storilcem kaznivih dejanj in drugih kaznivih dejanj, izvajati pravne ukrepe za zaščito premoženja Republike Hrvaške in vložiti pravna sredstva za varstvo ustave in pravic. Zavezani so ustvariti pogoje za polno delovanje pravne države, varstvo temeljnih človekovih pravic in svoboščin ter zaščito temeljnih interesov Republike Hrvaške. V Republiki Hrvaški dejavnosti, povezane s pregonom storilcev kaznivih dejanj in drugih kaznivih dejanj, varovanjem premoženja Republike Hrvaške in varstvom zakonitosti, poleg Državnega odvetništva Republike Hrvaške (DORH) opravlja še 15 okrožnih državnih odvetništev, 25 občinskih državnih odvetništev in Urad za boj proti korupciji in organizirano kaznivo dejanje (USKOK).

Glavnega državnega odvetnika Republike Hrvaške na predlog Vlade Republike Hrvaške in po predhodnem mnenju pristojnega pravosodnega odbora imenuje hrvaški parlament za obdobje štirih let. Po preteku tega časa je lahko ponovno imenovan na isto funkcijo, vendar nihče ne sme biti imenovan na to funkcijo več kot dvakrat.

Generalni državni odvetnik je odgovoren za delo celotnega državnega odvetništva, vodi

državno odvetništvo in ga zastopa. Glede na to strukturo državnega odvetništva lahko generalni državni odvetnik da državnemu odvetniku obvezna navodila za delo, kadar je to potrebno za zakonito in enotno opravljanje funkcije, po potrebi pa se lahko ta navodila uporabljajo tudi za vodenje posameznih zadev.

Poslovnik državnega odvetništva predpisuje pravila o notranji organizaciji, pisarniškem poslovanju, vodenju registrov in pomožnih knjig, vodenju evidenc, načinu dela in uporabi enotnega informacijskega sistema za vodenje in delo v državnoodvetniških zadevah CTS (Sledenje primerom SISTEM), obrazci za delo, sporočila za javnost, varovanje zaupnosti podatkov, izvedbena pravila o vodenju postopkov, nadzor materialnega in finančnega poslovanja ter redno opravljanje nalog v državnih odvetništvih, delo oddelkov in oddelkov, delovni čas med delovnikom ali tednom, vodenje statistike, standardov poslovnih prostorov in opreme ter drugih vprašanj, pomembnih za notranje poslovanje državnih odvetništev.

Španija

V Španiji državno odvetništvo ni ustavna kategorija, temveč zgolj zakonska. Abogacia General del Estado deluje kot poseben organ pri ministrstvu za pravosodje (Ministero de Justicia) in državo zastopa pred civilnimi sodišči, upravnimi sodišči in Evropskim sodiščem za človekove pravice. Gre za organ v katerem delujejo pravni uradniki, ki zagotavljajo pravne storitve kot so svetovanje in zastopanje države in drugih javnih institucij. Pristojnosti in dolžnosti Urada državnega odvetništva so določene v zakonu št. 52/1997 o pravni pomoči državi in javnim institucijam ter uredbi o državnih pravnih storitvah, odobreni s kraljevim odlokom št. 997/2003 z dne 25. julija 2003. O svojem delu neposredno poroča ministru, pristojnemu za pravosodje.

Čeprav je državno odvetništvo v organizacijskem smislu del ministrstva za pravosodje, je samostojnost pri delu državnih odvetnikov zagotovljena prek Sveta državnih odvetnikov, ki opravlja izbor, imenovanje in nadzor nad delom državnih odvetnikov.

Državno odvetništvo vodi generalni državni odvetnik, direktor državne pravne službe, ki je državni funkcionar na nivoju pomočnika ministra. Generalni odvetnik – direktor državne pravne službe je pristojen za vodenje državne pravne službe in njene odnose z različnimi državnimi ali mednarodnimi organi, ustanovami ali centri, pa tudi za vse drugo po veljavni zakonodaji. Pri izvajanju funkcije pravne pomoči pomaga Generalnemu odboru državnih sekretarjev in podsekretarjev ter lahko, če se mu zdi potrebno, prevzame naloge pri posamičnem sporu ali posvetovanju.

Obstajata dve možnosti, ki državnemu odvetništvu dodeljujeta pristojnost za pravno pomoč, zastopanje in obrambo – zakonska in pogodbeni (po pooblastilu). Pristojnost je torej ali zakonsko določena ali se dodeli na podlagi sklenitve pogodbe o sodelovanju (po pooblastilu).

Vendar pa ta pravna pomoč kljub širokemu naboru nalog ne zajema vseh področij javnega sektorja. Tako zakon št. 52/1997 določa, da je pravno svetovanje na področju, ki zadeva področje Ministrstva za obrambo in z njim povezanih samostojnih organov, naloga Vojaške pravne službe, poleg tega pa zakon izvzema tako pristojnosti, zakonsko dodeljene generalnim tehničnim sekretarjem in podsekretarjem, kakor tudi pristojnosti, zakonsko dodeljene Službi za mednarodno pravno pomoč pri Ministrstvu za zunanje zadeve kot posvetovalnemu organu za področje mednarodnega prava.

Prav tako je določeno, da je pravna pomoč Upravi za socialno podporo, ki sestoji iz pravnega svetovanja in zastopanja ter obrambe pred sodišči, kar zadeva delo upravnih organov in skupnih služb za socialno podporo, v pristojnosti članov pravne službe pri Upravi za socialno podporo. Državno odvetništvo zastopa torej državo, državne organe, neodvisne agencije, in če

je s posebnimi predpisi določeno, vse druge javne ustanove, tudi javna podjetja. Zastopanje vključuje zastopanje pred vsemi sodišči in upravnimi telesi doma in v tujini, vključno pred mednarodnimi sodišči in sodnimi institucijami Evropske unije.

Malta

Pravno podlago za svoje delovanje ima državno odvetništvo Malte (Office of the Attorney General – AG) že v malteški ustavi. Generalnega odvetnika imenuje predsednik na predlog predsednika vlade. Generalni odvetnik mora za izvolitev izpolnjevati pogoje za sodnika vrhovnega sodišča. Mandat mu preneha, ko dopolni 60 let starosti, in enako kot sodniki vrhovnega sodišča ne more biti odstranjen s položaja, razen v primeru dvotretjinske večine v parlamentu. Praviloma bi se o tem odločalo v primeru nezmožnosti opravljanja funkcije (telesno, duševno) ali zaradi neustreznega vedenja.

Državni odvetniki zastopajo državo pred vrhovnim, kazenskimi in civilnimi sodišči, pa tudi pred ustavnim sodiščem. Vladi tudi pravno svetujejo v vseh pravnih zadevah, pri sestavljanju osnutkov dokumentov, sporazumov, pravnih predpisov.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona nima tovrstnih posledic.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona nima tovrstnih posledic.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Predlog zakona nima tovrstnih posledic.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

Predlog zakona nima tovrstnih posledic.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

Predlog zakona nima tovrstnih posledic.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Predlog zakona nima tovrstnih posledic.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog zakona nima tovrstnih posledic.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

a) Predstavitev sprejetega zakona:

- ciljnim skupinam (seminarji, delavnice),
- širši javnosti (mediji, javne predstavitve, spletne predstavitve).

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:

- zagotovitev spremljanja izvajanja predpisa,
- organi, civilna družba,
- metode za spremljanje doseganja ciljev,
- merila za ugotavljanje doseganja ciljev,

- časovni okvir spremljanja za pripravo poročil,
- roki za pripravo poročil o izvajanju zakona, doseženih ciljih in nadaljnjih ukrepih.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

- spletni naslov, na katerem je bil predpis objavljen,
- čas trajanja javne predstavitve, v katerem je bilo mogoče sporočiti mnenja, predloge in pripombe,
- datum in kraj morebitne javne obravnave ali druge oblike sodelovanja,
- seznam subjektov, ki so sodelovali (imen in priimkov fizičnih oseb, ki niso poslovni subjekti, ne navajajte),
- bistvena mnenja, predloge in pripombe javnosti,
- bistvena mnenja, predloge in pripombe javnosti, ki niso bili upoštevani, in razlogi za neupoštevanje.

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN:

Pri pripravi dela ali celotnega gradiva zunanji strokovnjaki niso sodelovali.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

- Marjan Dikaučič, minister za pravosodje,
- Zlatko Ratej, državni sekretar, Ministrstvo za pravosodje,
- Rado Fele, v. d. generalnega direktorja Direktorata za organizacijsko zakonodajo in pravosodno upravo, Ministrstvo za pravosodje.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o državnem odvetništvu (Uradni list RS, št. 23/2017) se v 1. členu za besedo »delom« doda besedilo »in poslovanjem«.

2. člen

V 2. členu se v petem odstavku beseda »delo« nadomesti z besedo »poslovanje«.

3. člen

V 6. členu se v drugem odstavku za besedo »postopku« črta besedilo », ki živi na tem območju,«.

4. člen

Za 9. členom se doda nov 9.a člen, ki se glasi:

»9.a člen (sodelovanje strokovnjakov)

(1) Državni odvetnik sme v posamezni zadevi pritegniti k sodelovanju zunanje strokovnjake, če oceni, da potrebuje njihovo pomoč glede posameznih strokovnih vprašanj in bo to pripomoglo k hitrejši razjasnitvi zadeve.

(2) Državno odvetništvo vodi in na svoji spletni strani redno objavlja evidenco zadev iz prejšnjega odstavka z navedbo strokovnjakov, ki so v posamezni zadevi sodelovali z državnim odvetništvom.

(3) Če je strokovnjak iz prvega odstavka tega člena zaposlen v državnem organu, mora predstojnik tega organa zagotoviti njegovo razpoložljivost.

(4) Državno odvetništvo v svojem finančnem načrtu zagotavlja pravice porabe za kritje stroškov, povezanih s sodelovanjem zunanjih strokovnjakov, iz proračuna državnega odvetništva.«.

5. člen

V 12. členu se drugi odstavek črta.

Dosedanja tretji in četrti odstavek postaneta drugi in tretji odstavek.

6. člen

V 14. členu se beseda »tretjem« nadomesti z besedo »drugem«.

7. člen

15. člen se črta.

8. člen

V 20. členu se za petim odstavkom doda nov šesti odstavek, ki se glasi:

»(6) Na predlog ministrstva, pristojnega za konkretno zadevo, ali državnega odvetništva lahko vlada poda usmeritvena navodila za zastopanje Republike Slovenije pred mednarodnimi sodišči in mednarodnimi arbitražami, na katera je državni odvetnik vezan.«.

Dosedanji šesti odstavek postane sedmi odstavek.

Za novim sedmim odstavkom se dodata nov osmi in deveti odstavek, ki se glasita:

»(8) Določbe prvega do sedmega odstavka tega člena se smiselno uporabljajo tudi za postopke pred mednarodnimi organizacijami, kjer je možno vložiti individualno ali kolektivno pritožbo.

(9) Podrobnejša pravila glede sodelovanja državnih organov z državnim odvetništvom v postopkih pred mednarodnimi sodišči, mednarodnimi arbitražami in mednarodnimi organizacijami, kjer je možno vložiti individualno ali kolektivno pritožbo, se določijo s podzakonskim predpisom, ki ga po predhodnem mnenju generalnega državnega odvetnika sprejme minister.«.

9. člen

V 25. členu se v prvem odstavku za besedo »Na« doda beseda »obrazloženo«.

Drugi odstavek se črta.

10. člen

V 27. členu se v prvem odstavku besedilo »pred uvedbo pravnega ali drugega postopka« nadomesti z besedilom »pred začetkom pravnega ali drugega postopka«.

V četrtem odstavku se besedilo »za uvedbo pravnega ali drugega postopka« nadomesti z besedilom »za začetek pravnega ali drugega postopka«.

Šesti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(6) Določbe glede predhodnega postopka po tem zakonu ne veljajo za:

- upravne postopke in upravne spore,
- postopke motenja posesti,
- postopke izvršbe na podlagi izvršilnega naslova,
- postopke uveljavljanja pravic iz delovnega razmerja, razen za nepogodbene odškodninske zahteve zaradi storitve, dopustitve ali opustitve delodajalca,
- postopke uveljavljanja socialnovarstvenih pravic,
- nepravdne postopke,
- postopke, ki se začnejo na podlagi napotitvenega sklepa sodišča.

Določbe glede predhodnega postopka po tem zakonu ne veljajo tudi v primeru, če drug zakon ureja predhodni postopek pred začetkom pravnega ali drugega postopka določa kot procesno predpostavko.«.

11. člen

V 35. členu se za prvim odstavkom doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»(2) Predhodni postopek se v skladu z drugo alinejo prejšnjega odstavka ne konča, preden državno odvetništvo ne poda odgovora na predlog za mirno rešitev spora.«.

Dosedanji drugi odstavek postane tretji odstavek.

12. člen

36. člen se spremeni tako, da se glasi:

»36. člen

(stroški predhodnega postopka)

Vsaka stranka nosi svoje stroške, ki jih je povzročila po svoji krivdi ali po naključju, ki se je njej primerilo, ter stroške predhodnega postopka, če ni v sporazumu o mirni rešitvi spora drugače dogovorjeno.«.

13. člen

V 39. členu se v tretjem odstavku za besedo »odvetnik« črta besedilo »po predhodnem soglasju ministra«.

14. člen

V 44. členu se v prvem odstavku za besedo »odvetnik« črta besedilo »po predhodnem soglasju ministra«.

15. člen

Za 49. členom se dodajo nov 4. oddelek in nov 49.a člen ter nov 5. oddelek in nov 49.b člen ki se glasijo:

» 4. Oddelek
Priznanja

49.a člen
(podeljevanje priznanj)

(1) Generalni državni odvetnik lahko državnim odvetnikom in drugim javnim uslužbencem državnega odvetništva podeljuje priznanja za posebne delovne uspehe ali prizadevanja ter za uspešno končane zahtevne projekte iz njihove pristojnosti oziroma opravljanje nalog ali pooblastil.

(2) Za potrebe izvajanja nalog iz prejšnjega odstavka državno odvetništvo obdeluje naslednje osebne podatke o državnih odvetnikih in drugih javnih uslužbencih državnega odvetništva, ki jim je

podeljeno priznanje: osebno ime, strokovni naslov, znanstveni naslov, datum in kraj rojstva, naslov prebivališča, funkcijo, naziv ali delovno mesto, razlog podelitve in vrsto priznanja. Zaradi zagotavljanja obveščanja javnosti, podelitve javnih priznanj državnim odvetnikom in drugim javnim uslužbencem državnega odvetništva ter preglednega delovanja in spoštovanja ugleda državnega odvetništva so osebno ime, strokovni naslov, znanstveni naslov, funkcija, naziv ali delovno mesto, razlog podelitve in vrsta priznanja javni.

(3) Vrste priznanj, podrobnejše pogoje in postopek podeljevanja priznanj ter oblike priznanj državnim odvetnikom in drugim javnim uslužbencem državnega odvetništva predpiše minister.

5. oddelek Zagotavljanje varnosti

49.b člen (varnost)

(1) Generalni državni odvetnik lahko za redno izvajanje dela državnega odvetništva in na podlagi ocene ogroženosti ter potrebe po dodatnih varnostnih ukrepih za zagotovitev varnosti državnih odvetnikov in drugih javnih uslužbencev na sedežu državnega odvetništva in na zunanjih oddelkih državnega odvetništva uvede ukrepe varovanja s snemanjem in shranjevanjem elektronskih komunikacij, videonadzora ter vzpostavitev dodatnih pristopnih kontrol za zagotavljanje dodatne varnosti.

(2) Pri uvedbi ukrepa varovanja s snemanjem in shranjevanjem elektronskih komunikacij se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja elektronske komunikacije. Ukrep se sme nanašati le na zunanje elektronske komunikacije (telefonski klici, elektronska pošta, faksimilna sporočila, glasovna pošta, storitev SMS in podobno), ki se posredujejo na službena sredstva elektronskih komunikacij državnega odvetništva. V primerih zunanjih elektronskih komunikacij mora biti oseba, ki hoče komunicirati z državnim odvetništvom, v primeru telefonskih klicev predhodno zvočno obveščena, da bo pogovor sneman, v primeru drugih komunikacij pa mora biti o tem predhodno obveščena na drug primeren način (objave na spletni strani državnega odvetništva, opozorila v sistemu elektronske pošte in podobno).

(3) Pri uvedbi ukrepa varovanja z videonadzorom se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja varstvo osebnih podatkov, o izvajanju videonadzora, pri čemer za uvedbo videonadzora vhoda v prostore državnega odvetništva ni potrebno soglasje ostalih lastnikov poslovne stavbe.«.

16. člen

V 50. členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(1) Generalni državni odvetnik je funkcionar, ki vodi in predstavlja državno odvetništvo, organizira in usklajuje delo državnih odvetnikov, odgovarja za zakonitost, kakovost in učinkovitost dela državnega odvetništva ter skrbi za mednarodno sodelovanje državnega odvetništva z organi, pristojnimi za zastopanje države pred nacionalnimi, tujimi in mednarodnimi sodišči ter arbitražami in pred mednarodnimi organizacijami, kjer je možno vložiti individualno ali kolektivno pritožbo.«.

17. člen

54. člen se spremeni tako, da se glasi:

»54. člen
(pogoji za imenovanje)

Za generalnega državnega odvetnika je lahko imenovan državni odvetnik, ki izpolnjuje pogoje za višjega državnega odvetnika.«.

18. člen

V 57. členu se v drugem odstavku za besedilom »Državnotožilski svet« doda besedilo »in je namestnik predsednika komisije«.

19. člen

70. člen se spremeni tako, da se glasi:

»70. člen
(objava prostega delovnega mesta)

Prosto delovno mesto državnega odvetnika razpiše državno odvetništvo.«.

20. člen

V 74. členu se za četrtim odstavkom doda nov peti odstavek, ki se glasi:

»(5) Za čas začasne napotitve državno odvetništvo in drug državni organ, v katerega je državni odvetnik začasno napoten, skleneta sporazum, v katerem se uredi način, kako se bo začasna napotitev izvajala in v kakšnem obsegu bo napoteni državni odvetnik za čas napotitve izvrševal pravice in obveznosti iz delovnega razmerja ter način plačila za opravljeno delo in drugih prejemkov dodeljenega državnega odvetnika.«.

21. člen

Za 78. členom se dodata nov 5.a oddelek in nov 78.a člen, ki se glasita:

»5.a oddelek
Etika in integriteta državnih odvetnikov

78.a člen
(standardi profesionalne etike)

(1) Državni odvetniki pri svojem delu upoštevajo standarde profesionalne etike ravnanja državnih odvetnikov, ki jih sprejme generalni državni odvetnik.

(2) Za uveljavljanje in spoštovanje standardov profesionalne etike skrbi etična komisija državnega odvetništva, ki je sestavljena iz treh članov, ki jih imenuje kolegij državnega odvetništva.

(3) Podrobnejši način delovanja etične komisije predpiše generalni državni odvetnik.«.

22. člen

86. člen se spremeni tako, da se glasi:

»86. člen (uvedba disciplinskega postopka)

(1) Disciplinski tožilec uvede disciplinski postopek s sklepom o uvedbi disciplinskega postopka.

(2) Disciplinski tožilec mora uvesti disciplinski postopek zoper državnega odvetnika, ko prejme pisno zahtevo generalnega državnega odvetnika ali ministra.

(3) Disciplinski tožilec lahko uvede disciplinski postopek, če je na kakršenkoli način izvedel za dejstva ali dokaze, na podlagi katerih je mogoče utemeljeno sklepati, da je državni odvetnik kršil službene dolžnosti. V primeru, da disciplinski tožilec disciplinskega postopka ne uvede, mora o razlogih obvestiti vodjo oddelka ali generalnega državnega odvetnika.

(4) Sklep o uvedbi disciplinskega postopka se vroči državnemu odvetniku.«.

23. člen

V 87. členu se v tretjem odstavku beseda »oseba« nadomesti z besedo »organ«.

Četrty odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(4) Zoper odločbo disciplinske komisije prve stopnje je dovoljena pritožba v roku 15 dni, ki jo lahko vloži državni odvetnik, zoper katerega poteka disciplinski postopek, disciplinski tožilec ter generalni državni odvetnik ali minister, če je bil postopek uveden na njuno zahtevo.«.

24. člen

V 89. členu se v prvem odstavku besedilo »pri opravljanju službe« nadomesti z besedilom »v zvezi z opravljanjem nalog«.

V petem odstavku se na koncu besedila doda nov stavek »Obvestilo šteje kot naloga državnotožilske uprave.«.

25. člen

V VI. Poglavju se za besedo »delom« doda besedilo »in poslovanjem«.

26. člen

91. člen se spremeni, tako da se glasi:

»91. člen
(izvajanje nadzora nad delom)

(1) Nadzor nad delom državnega odvetništva se izvaja v obliki splošnega, delnega ali posamičnega pregleda dela državnih odvetnikov in drugih uslužbencev državnega odvetništva s pregledovanjem spisov, vpisnikov in druge dokumentacije.

(2) Nadzor se uvede z odredbo o nadzoru, ki jo izda generalni državni odvetnik, mora pa jo izdati na zahtevo ministra. V odredbi o nadzoru se določijo vrsta, obseg in način opravljanja nadzora ter imenuje komisija, sestavljena iz državnih odvetnikov, ki bo izvajala nadzor.

(3) V okviru nadzora se pregledujejo ter ocenjujejo zakonitost in pravočasnost dela, smotrnost uporabe procesnih pooblastil in skladnost strokovnih odločitev z izdanimi splošnimi navodili.

(4) O opravljenem nadzoru se izdela poročilo.

(5) Državni odvetniki in drugi uslužbenci državnega odvetništva, katerih delo je bilo pregledano, morajo biti seznanjeni z ugotovitvami nadzora in imajo pravico posredovati pojasnila ali vložiti ugovor pri generalnem državnem odvetniku v 15 dneh od prejema poročila iz prejšnjega odstavka.

(6) O ugovoru iz prejšnjega odstavka odloča višji državni odvetnik, ki ni opravljal pregleda in ki ga za vsak primer posebej določi generalni državni odvetnik. Odločitev o ugovoru mora biti obrazložena in je dokončna.

(7) Končno poročilo o opravljenem nadzoru se pošlje ministrstvu.«.

27. člen

V 92. členu se v drugem odstavku za besedilom »tri leta« črta pika in doda besedilo »v skladu z načrtom, ki ga sprejme generalni državni odvetnik. Z načrtom seznani ministrstvo.«.

28. člen

Za 92. členom se doda nov 92.a člen, ki se glasi:

»92.a člen
(izvajanje nadzora nad poslovanjem)

(1) Poslovanje državnega odvetništva nadzoruje generalni državni odvetnik, v oddelku pa tudi vodja oddelka.

(2) Namen izvajanja nadzora je pregled in ocena poslovanja, kakor je opredeljeno v zakonu, ki ureja državno odvetništvo, in v podzakonskih aktih, ki urejajo poslovanje državnega odvetništva.

(3) Nadzor nad poslovanjem državnega odvetništva se izvaja v obliki pregleda nad poslovanjem državnega odvetništva, pregledom nad načinom dostopa in sistemom zavarovanja osebnih podatkov, nad izvajanjem navodil in sklepov kolegija državnega odvetništva, obveščanjem javnosti,

obveščanjem v zadevah pred mednarodnimi sodišči, mednarodnimi arbitražami in o pomembnejših zadevah pred sodišči v Republiki Sloveniji ali tujimi sodišči, pripravo programa reševanja povečanega števila nerešenih zadev, vrstnim redom obravnavanja zadev in ukrepi za zagotavljanje varnosti s pregledovanjem vpisnikov in druge dokumentacije.

(4) Pri izvajanju nadzora lahko generalni državni odvetnik ali vodja oddelka zahtevata pisna pojasnila in poročila o izvajanju posameznih nalog poslovanja ter v ta namen pregledujeta spise.

(5) Redni nadzor se izvaja najmanj enkrat na tri leta v skladu z načrtom, ki ga sprejme generalni državni odvetnik. Z načrtom seznani tudi ministrstvo.

(6) Izredni nadzor se uvede z odredbo o nadzoru, ki jo lahko generalni državni odvetnik izda na lastno pobudo, mora pa jo izdati na zahtevo ministra. V odredbi o nadzoru se določi obseg in način opravljanja nadzora ter imenuje komisija, ki bo izvajala nadzor. Kadar generalni državni odvetnik izda odredbo o nadzoru na zahtevo ministra, je član komisije, ki izvaja nadzor, tudi predstavnik ministrstva.

(7) O opravljenem rednem in izrednem nadzoru se izdela poročilo. S poročilom se seznani tudi ministrstvo, ki lahko zahteva kontrolni pregled.«.

29. člen

V 93. členu se v prvem odstavku za besedo »nadzoru« doda besedilo »nad delom ali poslovanjem«.

PREHODNE DOLOČBE IN KONČNA DOLOČBA

30. člen

Standarde profesionalne etike ravnanja državnih odvetnikov in podrobnejši način delovanja etične komisije sprejme generalni državni odvetnik v treh mesecih od uveljavitve tega zakona.

31. člen

Etična komisija se imenuje v treh mesecih od uveljavitve tega zakona. Že imenovan član Komisije za presojo ustreznosti kandidatov postane namestnik predsednika komisije z dnem uveljavitve tega zakona.

32. člen

Pravilnik o priznanjih s področja pravosodja (Uradni list RS, št. 25/19) in Pravilnik o poslovanju državnega odvetništva (Uradni list RS, št. 64/17) se uskladi s tem zakonom v šestih mesecih od uveljavitve tega zakona. Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati Pravilnik o sodelovanju državnih organov z Državnim odvetništvom Republike Slovenije glede postopkov pred Sodiščem Evropske unije in Evropsko komisijo (Uradni list RS, št. 126/04), ki pa se uporablja do sprejema podzakonskega predpisa iz novega devetega odstavka 20. člena zakona. Podzakonski predpis iz novega devetega odstavka 20. člena zakona se izda v šestih mesecih od uveljavitve tega zakona.

33. člen

Za namen zastopanja pred mednarodnimi organizacijami, kjer je možno vložiti individualno ali kolektivno pritožbo, se v kadrovskem načrtu državnega odvetništva zagotovi dodatno mesto višjega državnega odvetnika.

34. člen

Disciplinski postopki in postopki za začasno odstranitev z opravljanja funkcije za kršitve oziroma dejanja, ki so bila storjena pred začetkom uporabe tega zakona, nadzorstveni pregledi, odrejeni pred začetkom uporabe tega zakona in zadeve, ki do začetka veljavnosti tega zakona še niso zaključene, se dokončajo po dosedanjih predpisih.

35. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV ČLENOV

K 1. členu

S predlagano spremembo se ločuje med nadzorom nad delom in nadzorom nad poslovanjem Državnega odvetništva Republike Slovenije (državnega odvetništva), ki je podrobno razčlenjen v nadaljevanju.

ZDOdv ureja nadzorni mehanizem nad delom državnega odvetništva, ki se izvaja v obliki splošnega, delnega ali posamičnega pregleda dela državnih odvetnikov in drugih uslužbencev državnega odvetništva s pregledovanjem spisov, vpisnikov in druge dokumentacije. V okviru nadzora se pregledujejo ter ocenjujejo zakonitost in pravočasnost dela, smotrnost uporabe procesnih pooblastil in skladnost strokovnih odločitev z izdanimi splošnimi navodili. S splošnim pregledom dela se opravlja nadzor dela oddelkov na sedežu ali dela zunanjih oddelkov državnega odvetništva, z delnim pregledom se opravlja nadzor dela v posameznih vrstah zadev, s posamičnim pregledom pa se opravlja nadzor dela v posamezni zadevi. Splošni pregled dela vsakega posameznega oddelka na sedežu ter vsakega posameznega zunanjega oddelka se opravi najmanj enkrat na tri leta. Če se pri nadzoru ugotovijo pomanjkljivosti ali večji obseg nepravilnosti, je v končnem poročilu o opravljenem nadzoru treba predlagati ustrezne ukrepe in roke za njihovo izvedbo. Po preteku rokov se opravi kontrolni pregled izvršitve ukrepov in preveri njihov učinek. Končno poročilo o opravljenem nadzoru se pošlje tudi Ministrstvu za pravosodje.

Pri nadzoru nad delom državnega odvetništva gre torej za nadzor nad zakonitostjo in pravočasnostjo dela, smotrnostjo uporabe procesnih pooblastil in skladnostjo strokovnih odločitev z izdanimi splošnimi navodili.

Pri nadzoru nad poslovanjem gre za nadzor nad zadevami s področja uprave državnega odvetništva; splošnim poslovanjem organa, načinom dostopa in sistemom zavarovanja osebnih podatkov, pristojnostjo in organiziranjem dela kolegija državnega odvetništva, spremembami letnega razporeda dela, pravili o obveščanju javnosti, pravili o obveščanju v zadevah pred mednarodnimi sodišči, mednarodnimi arbitražami in o pomembnejšimi zadevami pred sodišči v Republiki Sloveniji ali tujimi sodišči, pravili za pripravo programa reševanja povečanega števila nerešenih zadev, pravili vrstnega reda obravnavanja zadev in ukrepi za zagotavljanje varnosti.

K 2. členu

V petem odstavku 2. člena predlog predvideva spremembo glede nadzora, in sicer ministrstvo za pravosodje skladno z določbami zakona nadzoruje poslovanje državnega odvetništva, ne pa tudi samega dela. Vloga ministrstva za pravosodje pri nadzoru nad samim delom je manjša, lahko pa minister za pravosodje za

K 3. členu

Predlagana sprememba sledi 11. členu Ustave RS, ki območja narodnih skupnosti veže na občine kot teritorialne enote in ki pravico uporabe jezika narodne skupnosti ne omejuje glede na osebne okoliščine, torej le na pripadnike narodne skupnosti, ki živijo na tem območju (kot to izhaja iz veljavne ureditve), temveč navedeno pravico daje vsem strankam, ki na teh območjih želijo uveljaviti pravico do uporabe italijanskega ali madžarskega jezika v postopku (enako tudi v 4. členu

Zakona o državni upravi). Predlaganim spremembam dodatno pritruje tudi novejša praksa Sodišča EU (glej primer Grauel Ruffer št. C-322/13, 27. 3. 2014), kjer je sodišče razsodilo, da je 18. in 21. člen Pogodbe o delovanju Evropske unije treba razlagati tako, da nasprotujeta nacionalni ureditvi, kakršna je ta v postopku v glavni stvari, ki pravico do uporabe jezika, ki ni uradni državni jezik države članice, v civilnih postopkih, ki potekajo pred sodišči te države, ki imajo sedež v določeni ozemelski enoti navedene države, priznavajo le njenim državljanom, ki prebivajo v tej ozemelski enoti. Predmetna sodba Sodišča EU od države članice zahteva, da če država članica na nekaterih sodiščih zagotavlja pripadnikom narodnih manjšin uporabo svojega jezika v postopkih, se mora ta pravica do uporabe (tega) jezika v postopku zagotavljati vsem državljanom držav članic EU, ki govorijo ta jezik, ne glede na njihovo prebivališče. Slovenščina se kot uradni jezik uporablja na vsem teritoriju države, medtem ko je na območjih občin, v katerih živi avtohtona italijanska ali madžarska narodna skupnost, poleg slovenščine uradni jezik tudi italijanščina ali madžarščina. Republika Slovenija na svojem ozemlju varuje in zagotavlja pravice obeh avtohtonih narodnih skupnosti. Obema narodnima skupnostma so zagotovljene vse pravice iz Ustave Republike Slovenije in veljavnih mednarodnih pogodb. Narodni skupnosti imata pravico do izražanja narodne pripadnosti in pravico do uporabe svojega jezika in pisave. Pravico uporabe jezika narodne skupnosti predlog spremembe zakona ne omejuje več glede na osebne okoliščine, torej le na stranke, ki živijo na območju avtohtone italijanske ali madžarske narodne skupnosti, kot je to izhajalo iz veljavne ureditve, temveč navedeno pravico daje vsem strankam, ki na teh območjih želijo uveljaviti pravico do uporabe italijanskega ali madžarskega jezika v postopku.

K 4. členu

S predlagano spremembo se določba veljavnega 15. člena ZDOdv, kot je opredeljena v 1. oddelku II. poglavja ZDOdv za postopke pred nacionalnimi sodišči in upravnimi organi, umesti v splošni del, s čimer se vzpostavi možnost angažiranja zunanje strokovnjake tudi za pripravljalne ali predhodne faze postopkov pred tujimi in mednarodnimi sodišči ter arbitražami. Pri tem se ohrani obstoječa specialna ureditev po ZDOdv, v skladu s katero je za angažiranje drugih strokovno usposobljenih oseb v primeru postopkov pred tujimi in mednarodnimi sodišči ter arbitražami v enem od predpisanih svojstev (torej kot pooblaščen zastopnik ali kot pomočnik državnega odvetnika pri zastopanju) obvezen predlog generalnega državnega odvetnika ter obravnava in potrditev predloga s strani vlade. Takšna ureditev bi sledila temeljnemu načelu, da Republiko Slovenijo zastopa državni odvetnik, ki ima v pripravljalnih in predhodnih fazah postopkov (pred nacionalnimi in mednarodnimi organi) možnost, da zgolj glede posameznih strokovnih vprašanj hitro in brez odločanja vlade pritegne k sodelovanju ustreznega zunanje strokovnjaka.

S predlaganim novim tretjim in četrtem odstavkom predlog spremembe zakona bolj podrobno ureja področje sodelovanja strokovnjakov iz različnih strokovnih področij (davčnega, ekonomskega, ipd.), zaposlenih v državnih organih oziroma zaposlenih v javnem sektorju, kot strokovno pomoč pri zastopanju v posamezni zadevi. S tem bi se izboljšala kakovost zastopanja v specifičnih primerih, ki terjajo določena strokovna znanja, s katerimi Državno odvetništvo RS ne razpolaga. Z aktivacijo zaposlenih v javnem sektorju bi se hkrati zasledoval temeljni javnofinančni cilj, ki je smotrno razpolaganje s proračunskimi sredstvi. Predlog zakona tudi določa, da če je strokovnjak zaposlen v državnem organu, mora predstojnik tega organa zagotoviti njegovo razpoložljivost. Državno odvetništvo RS v svojem finančnem načrtu tudi zagotavlja pravice porabe za kritje stroškov, povezanih s sodelovanjem zunanjih strokovnjakov, iz proračuna Državnega odvetništva RS.

K 5. členu

Drugi odstavek 12. člena ZDOdv Državnemu odvetništvu RS podeljuje pristojnost (obveznega) zastopanja dveh javnih zavodov – Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (ZPIZ) in Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS), in sicer v postopkih zaradi insolventnosti pri prijavi in uveljavljanju terjatev iz naslova obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja, za katere zakon določa, da jih je pristojna pobirati Finančna uprava RS (FURS). Če se zavoda takšnemu zastopanju ne odpove, ga Državno odvetništvo RS ne more odkloniti. Predlog spremembe ukinja zastopanje ZPIZ in ZZZS v postopku zaradi insolventnosti, ki bi se izvedla s črtanjem drugega odstavka 12. člena zakona. Ob implementaciji določbe se je izkazalo, da zastopanje ZPIZ in ZZZS v postopkih zaradi insolventnosti pri prijavi in uveljavljanju terjatev ne pomeni hkrati tudi spremembe pri nosilcu terjatev. Kljub temu da prijavo terjatev v postopkih zaradi insolventnosti za ZPIZ in ZZZS opravi Državno odvetništvo RS, terjatve, ki jih je sicer pristojna pobirati FURS, ostanejo na omenjenih zavodih. Državno odvetništvo RS v primerih po drugem odstavku 12. člena nastopa samo v vlogi prijavitelja v postopku zaradi insolventnosti, če pa je terjatev nato prerekana, aktivna legitimacija v gospodarskem sporu preide nazaj na ZPIZ in ZZZS. Omenjena pristojnost za Državno odvetništvo RS predstavlja zgolj povečan obseg dela brez dodane vrednosti, zato se predlaga črtanje določbe drugega odstavka 12. člena zakona.

K 6. členu

S predlagano spremembo se zaradi črtanja drugega odstavka 12. člena ZDOdv nomotehnično ureja sklicevanje, saj bo veljavni tretji odstavek s predlagano spremembo zakona postal drugi odstavek.

K 7. členu

Zaradi predlaganega prenosa določbe o sodelovanju zunanjih strokovnjakov med splošne določbe se veljavni 15. člen črta.

K 8. členu

Predlagani šesti odstavek 20. člena določa, da lahko vlada za potrebe postopkov pred mednarodnimi sodišči in mednarodnimi arbitražami poda državnemu odvetništvu usmeritvena navodila za zastopanje na katera je državni odvetnik vezan.

Navedena določba sicer predstavlja odmik od splošnega koncepta samostojnega in avtonomnega opravljanja nalog državnega odvetništva, kakor je opredeljen v prvem odstavku 2. člena, a je po mnenju predlagatelja omejitev samostojnosti in avtonomnosti državnega odvetnika pri zastopanju pred mednarodnimi telesi potrebna in utemeljena s posebnim položajem države pred mednarodnimi sodišči in mednarodnimi arbitražami. Udeležba države kot subjekta mednarodnega prava v postopkih pred mednarodnimi sodišči in mednarodnimi arbitražami v vlogi stranke ali udeleženca ima namreč širše implikacije kot njena udeležba v postopkih pred nacionalnimi sodišči (vpliv na zunanje politične razmerja, dobrososedske odnose, ugled države v mednarodni skupnosti ipd.). Zato je smotno, da ima Vlada Republike Slovenije možnost, da se s tovrstno zadevo seznani in se po oceni tudi drugih, ne le relevantnih pravnih okoliščin v posameznem sporu, opredeli do nadaljnjih procesnih dejanj države v postopkih pred mednarodnimi telesi.

Podaja usmeritvenih navodil vlade ni nujna v vsakem primeru. Vlada o tem lahko odloča od primera do primera. Podana usmeritvena navodila vlade bi bila v takem primeru za Državno

odvetništvo RS zavezujoča. Vladno gradivo poleg resornega ministrstva, ki ima takšno možnost v skladu s Poslovnikom Vlade RS, lahko na vlado naslovi tudi Državno odvetništvo RS samostojno, v vlogi zakonitega zastopnika RS, s katerim jo seznani o določeni zadevi, svojem stališču do nje ter jo pozove k podaji morebitnega drugačnega stališča.

Predlog novega osmega odstavka razširi pristojnost državnega odvetništva (zastopanje pred mednarodnimi sodišči, mednarodnimi arbitražami) tudi na zastopanje Republike Slovenije v postopkih pred telesi mednarodnih organizacij, pred katerimi je mogoča individualna ali kolektivna pritožba. Tovrstne odločitve so navkljub njihovi pravno nezavezujoči naravi pogosto pod drobnogledom domače in/ali tuje strokovne javnosti, podvržene notranjim političnim pritiskom ter predmet obravnave na mednarodni politični ravni. Za implementacijo odločitev teh teles je odgovorno ministrstvo, v pristojnost katerega sodijo pravice po določenem mednarodnem aktu, ki skrbi tudi za vsebino in morebitno časovnico sprejema ukrepov za spoštovanje priporočil domači in tuji javnosti. S predlogom novega osmega odstavka, ki določa, da kar velja za mednarodna sodišča in mednarodne arbitraže, smiselno velja tudi za tiste mednarodne organizacije, kjer je možno vložiti individualno ali kolektivno pritožbo, se na državnem odvetništvu centralizira zastopanje države pred vsemi mednarodnimi telesi, pred katerimi lahko Republika Slovenija nastopa kot stranka, s čimer se zagotavlja večja preglednost in učinkovitost zastopanja.

Predlagani deveti odstavek določa pravno podlago za podzakonski predpis, s katerim se določijo podrobnejša pravila glede načina sodelovanja državnih organov z državnim odvetništvom glede postopkov pred mednarodnimi sodišči, mednarodnimi arbitražami in mednarodnimi organizacijami, kjer je možno vložiti individualno ali kolektivno pritožbo, ki ga po predhodnem mnenju generalnega državnega odvetnika sprejme minister za pravosodje.

K 9. členu

S predlagano dopolnitvijo prvega odstavka se posebej poudari, da mora biti zahteva, s katero državni organ pozove državno odvetništvo, da oblikuje pravno mnenje, povezano z varstvom premoženjskih in drugih pravic in interesov Republike Slovenije, ter pravno mnenje o skladnosti mnenj in ravnanj državnih organov s prakso sodišč v Republiki Sloveniji ter prakso mednarodnih sodišč in mednarodnih arbitraž ustrezno obrazložena, kar omogoča, da se Državno odvetništvo RS lahko ustrezno seznani s problematiko in do nje opredeli.

Predlagana sprememba predvideva tudi črtanje drugega odstavka 25. člena veljavnega zakona. Veljavni drugi odstavek 25. člena ZDOdv določa, da državni organ vedno predhodno pridobi mnenje državnega odvetništva v zadevah iz prvega odstavka, v katerih je vrednost predmeta več kot 100.000 EUR. Gre za določbo, ki se je takoj po začetku uporabe ZDOdv izkazala za najbolj problematično, saj je zaradi svoje dikcije v razumevanje naslovnikov vnesla vrsto nejasnosti, ob doslednem upoštevanju zgolj jezikovne razlage pa bi v praksi predstavljala na eni strani oviro za delovanje državnih organov, na drugi strani pa praktično neobvladljiv pripad zadev na državnem odvetništvu. Glede na to, da že prvi odstavek tega člena daje zadostno podlago, da državni organi v primerih, za katere ocenijo, da predstavljajo potencialno sporne situacije oziroma razmerja, od državnega odvetništva obrazloženo zahtevajo oblikovanje pravnega mnenja, so že s tem vzpostavljeni ustrezni (formalni) pogoji za krepitev svetovalne funkcije državnega odvetništva in pogoji za vzpostavitev mehanizma preprečevanja tveganja nastanka spornih razmerij.

K 10. členu

Predlagani spremembi prvega in četrtega odstavka 27. člena zasledujeta namen predhodnega postopka poskusa mirne rešitve spora, da se zaradi razbremenjevanja dela državnih odvetnikov ter tudi sodišč in države kot potencialnega dolžnika išče rešitev spornih razmerij že pred začetkom pravnega postopka, preden tožnik na sodišče vloži tožbo, zato predlog zakona zahteva, da se izpolnitev procesne predpostavke (pričetek predhodnega postopka za sporazumno rešitev spora) in predložitev potrdila o neuspeli rešitvi spora veže na začetek pravnega ali drugega postopka, torej pred vložitvijo tožbe na sodišče, in ne na začetek teka pravde oz. na vročitev tožbe državi. Če bi bila izpolnitev procesne predpostavke vezana na začetek teka pravde, bi pomenilo, da lahko tožnik vloži predlog za sporazumno rešitev spora šele po vložitvi tožbe na sodišče in pred vročitvijo tožbe, s čimer pa se ne zasleduje načelo razbremenitve sodnih postopkov.

Predlog zakona v manjšem obsegu prilagaja tudi veljavni šesti odstavek 27. člena. Šesti odstavek 27. člena ZDOdv določa, v katerih postopkih se določbe o predhodnem postopku ne uporabljajo. Gre za določbo, ki je v okviru poglavja »Predhodni postopek mirne rešitve spora« povzročila največ dilem, privedla do odzivov širšega kroga deležnikov in bila tudi predmet razprave na razširjeni implementacijski skupini. Predvsem so se pojavljala različna tolmačenja glede vprašanja, ali nepogodbene odškodninske zahtevke zoper delodajalca predstavljajo uveljavljanje pravic iz delovnega razmerja, glede katerih se, kot je to določeno v šestem odstavku 27. člena ZDOdv, določbe o predhodnem postopku poskusa mirne rešitve spornega razmerja ne uporabljajo. Zaradi tega je generalni državni odvetnik izdal Splošna navodila za delo v zvezi s predhodnimi postopki poskusa mirne rešitve spora glede nepogodbene odškodninske zahtevke zoper delodajalca, ki določajo, da v predhodnih postopkih poskusa mirne rešitve spora (II. poglavje, 5. oddelek ZDOdv) državno odvetništvo obravnava nepogodbene odškodninske zahtevke zaradi storitve, dopustitve ali opustitve delodajalca (zahtevki v zvezi s poškodbami pri delu, mobingom in drugi). Če tožnik v takšnem sporu pred vložitvijo tožbe ni predlagal, da se sporno razmerje reši na miren način (uporaba predhodnega postopka mirne rešitve spora), državno odvetništvo v sodnem postopku uveljavlja neizpolnjevanje procesne predpostavke za vložitev tožbe. V izogib različnim tolmačenjem predlagatelj določa, da se nepogodbene odškodninske zahtevke zaradi storitve, dopustitve ali opustitve delodajalca izrecno izključi iz določbe šestega odstavka 27. člena ZDOdv.

V zvezi z nepravdnimi postopki Zakon o nepravdnem postopku (ZNP-1) določa pravila postopka, po katerih sodišče obravnava osebna stanja, družinska in premoženjska razmerja ter druge zadeve, za katere je s tem ali z drugim zakonom določeno, da se rešujejo v nepravdnem postopku. Za razliko od pravnega postopka, kjer se obravnavajo sporna razmerja in sodišče odloči v korist ene ali druge stranke, se v nepravdnem postopku urejajo razmerja oziroma stanja, prav tako pa je odločanje v nepravdnem postopku predvideno tudi s številnimi drugimi zakoni. Obvezen predhodni postopek je že po naravi stvari v številnih nepravdnih postopkih nesmiseln in neučinkovit, predvsem pa neekonomičen, saj v nepravdnih postopkih velikokrat nastopa veliko število udeležencev. Skladno s 1. odstavkom 21. člena ZNP-1 je udeleženec v nepravdnem postopku predlagatelj postopka, oseba, proti kateri je predlog vložen (nasprotni udeleženec), oseba, glede katere se vodi postopek oziroma oseba, na katero se sodna odločba neposredno nanaša, in oseba, katere pravni interes utegne biti s sodno odločbo prizadet. Predlagatelj postopka bi tako v primeru, ko je Republika Slovenija eden izmed več nasprotnih udeležencev, moral proti njej obvezno sprožiti prehodni postopek, kljub temu, da se po naravi stvari razmerja ne da rešiti parcialno le z enim nasprotnim udeležencem, saj k sprožitvi predhodnega postopka zoper druge udeležence ni zavezan. Takih postopkov, kjer je Republika Slovenija eden izmed več nasprotnih udeležencev, je v praksi precej (postopek za delitev stvari v solastnini, postopek za delitev skupnega premoženja, postopek za ureditev meje, postopek za dovolitev nujne poti, postopek za vzpostavitev etažne lastnine, postopek za določite pripadajočega zemljišča, itd.). Predhodni postopek v teh primerih zato ne bi prinesel koristi, ki jih zasleduje njegov namen, torej urediti

razmerja pred sprožitvijo sodnega postopka, saj zakon ne predvideva obveznega sodelovanja drugih udeležencev in razmerja tako ni moč rešiti predpravdno. Obveznost formalne sprožitve predhodnega postopka v teh primerih je tako neekonomična in le podaljša čas odločanja o stvari.

Glede postopkov, ki se začnejo na podlagi napotitvenega sklepa sodišča, kjer sodišče izda napotitveni sklep, da je stranka dolžna proti Republiki Sloveniji sprožiti določen postopek, postavi tudi rok, v katerem mora to svojo obveznost izvršiti. V nekaterih zakonih je ta rok že predviden in torej prekluziven (npr. ZFPPIPP). Tako postavljeni ali določeni roki so običajno krajši, kot je predviden skrajni rok za mirno rešitev spora pred sodnim postopkom, ki je določen v 35.členu ZDOdv, torej tri mesece. To je tudi razumen rok, v katerem je moč zadevo obravnavati na taki ravni, da lahko pripelje do sporazuma, katerega kot svoj cilj zasleduje 27. člen, zato je njegova dolžina vsekakor smiselna. Obveznost sprožitve predhodnega postopka v teh primerih bi popolnoma izgubila svoj smisel, saj je nemogoče, da bi se lahko spoštovala prej omenjena določba ZDOdv, prav tako pa je na podlagi primerov iz prakse mogoče zaključiti, da v tako kratkem času sporazuma ni moč doseči. Če je volja strank sporno razmerje rešiti sporazumno, je tudi v teh postopkih možno skleniti sodno ali izvensodno poravnavo, to je cilj, ki ga zasleduje 27. člen ZDOdv. V rokih, kot običajno izhajajo iz napotitvenih sklepov sodišč, upošteva običajni tek stvari, tudi tehnično ni moč izpeljati predhodnega postopka pri državnem odvetništvu. Ta postavljen rok je namenjen stranki, da pripravi podlage za sprožitev sodnega postopka in ni namenjen poravnavanju v zadevi.

Predhodni postopek uveljavljanja pravic in obveznosti iz delovnega razmerja pri delodajalcu že poteka, zato ni smiselno podaljševati postopka za nadaljnje tri mesece v postopku mirnega reševanja sporov pred državnim odvetništvom, ampak omogočiti neposredno sodno varstvo. Izjeme, ki se v tem okviru obravnavajo v predhodnem postopku poskusa mirne rešitve spora so individualni ali kolektivni delovni spori, kjer se ne uveljavlja pravic iz delovnega razmerja. Če torej npr. sindikat uveljavlja v kolektivnem delovnem sporu pravice, ki mu pripadajo na podlagi statusa reprezentativnega sindikata, ne pa pravic iz delovnega razmerja, mora sprožiti predhodni postopek po 27. členu ZDOdv. V individualnih delovnih sporih, kjer se ne uveljavljajo pravice iz delovnega razmerja npr. odškodninski zahtevki zaradi poškodbe pri delu in mobingi itd., kjer ne gre za pravico iz delovnega razmerja, ampak civilni delikt, se zahtevki predhodno ne obravnavajo po 24. členu ZJU pri delodajalcu, zato je potrebno sprožiti obvezen predhodni postopek poskusa mirne rešitve spora.

K 11. členu

Predlog zakona dodaja nov drugi odstavek, ki zasleduje namen predhodnega postopka poskusa mirne rešitve spora, saj določa, da predhodnega postopka ni mogoče končati, preden Državno odvetništvo RS ne poda odgovora na predlog za mirno rešitev spora. Če namreč odvetnik zahteva potrdilo o neuspelem poskusu mirne rešitve spora, še preden državno odvetništvo ugotovi, ali je mirna rešitev spora mogoča, namena predhodnega postopka poskusa mirne rešitve spora ni mogoče doseči.

K 12. členu

Predlagan člen predvideva možnost drugačnega dogovora glede kritja stroškov predhodnega postopka; torej da stroškov ne nosi vsaka stranka sama, ampak je lahko v sporazumu o mirni rešitvi spora drugače dogovorjeno. Izhajajoč iz prakse, bi bil sporazum večkrat lahko uspešen, če bi nasprotni stranki krili določen delež stroškov. Veljavni 36. člen ZDOdv namreč določa, da vsaka stranka nosi svoje stroške predhodnega postopka ter stroške, ki jih je povzročila po svoji krivdi ali naključju, ki se je njej primerilo. Vendar v postopkih sklepanja poravnave prihaja do situacij, ko

pooblaščenci strank, ki so na državno odvetništvo vložili predlog za mirno rešitev spornega razmerja, poravnave ne želijo skleniti, v kolikor jim niso priznani stroški oziroma nagrada za opravljeno odvetniško storitev in torej sklenitev poravnave pogojujejo s priznanjem stroškov. Glede na to da gre včasih tudi za primere, za katere se ve, da bodo v primeru sodnega postopka dolgotrajni, ali pa je uspeh Republike Slovenije v sodnem postopku vprašljiv, zadeva pa se v predhodnem postopku ni zaključila izključno zaradi vezanosti državnega odvetnika na določbo, da vsaka stranka nosi svoje stroške postopka, je upošteva enega od ciljev predlagatelja, to je učinkovitejše izvajanje pristojnosti in s tem povezanih prizadevanj državnega odvetništva za zmanjševanje števila sodnih postopkov, smiselno zagotoviti nekoliko več manevrskega prostora pri priznavanju stroškov oziroma nagrade odvetnikom, ki so pooblaščenci vlagateljev predlogov za mirno rešitev spornega razmerja.

K 13. členu

Pri imenovanju in razrešitvi generalnega sekretarja predlog spremembe zakona v tretjem odstavku 39. člena črta predhodno soglasje ministra za pravosodje. Ker je generalni sekretar eden od najtesnejših sodelavcev generalnega državnega odvetnika in upošteva dejstvo, da je državno odvetništvo samostojen državni organ ter da gre za uradniški položaj, na katerega se kandidira na podlagi objave javnega natečaja, pri njegovem imenovanju in razrešitvi ni potrebno predhodno soglasje ministra za pravosodje. Navedeno zasleduje tudi cilj zakona glede samostojnega in avtonomnega položaja državnega odvetništva.

K 14. členu

Predlagana sprememba prvega odstavka 44. člena daje organu večjo avtonomijo tudi pri sprejemanju Akta o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest pri Državnem odvetništvu RS. V praksi se je izkazalo, da sedanje določilo, da akt sprejme generalni državni odvetnik po predhodnem soglasju ministra, nima nobene dodane vrednosti, saj so ustrezni drugi mehanizmi, ki zagotavljajo pravilno sistemiziranje delovnih mest (MFerac). Ker gre pri sistemizaciji delovnih mest za določanje organizacijske strukture in delitve dela ter nalog po posameznih organizacijskih enotah in posameznih

delovnih mestih, kar je nedvomno pomemben element za učinkovito in kakovostno izvajanje nalog, s tem pa tudi samostojnosti in avtonomnosti organa, mora biti pristojnost za sprejem akta prepuščena le generalnemu državnemu odvetniku.

K 15. členu

Ob Dnevu pravosodja 4. novembra se vse od leta 2007 podeljujejo priznanja na področju pravosodja, torej tudi zaposlenim na državnem odvetništvu. Veljavni zakon nima določbe, ki bi bila pravna podlaga za podeljevanje priznanj državnim odvetnikom in drugim javnim uslužbencem državnega odvetništva, ampak je bila še vedno veljavna pravna podlaga v Zakonu o sodiščih (74.b člen). Zaradi navedenega se s predlagano določbo ureja področje podeljevanja priznanj. Generalni državni odvetnik lahko državnim odvetnikom in drugim javnim uslužbencem državnega odvetništva podeljuje priznanja za posebne delovne uspehe ali prizadevanja ter za uspešno končane zahtevne projekte iz njihove pristojnosti oziroma opravljanje nalog ali pooblastil. Vrste priznanj, podrobnejše pogoje in postopek podeljevanja priznanj ter oblike priznanj državnim odvetnikom in drugim javnim uslužbencem državnega odvetništva predpiše minister za pravosodje.

Prav tako veljavni zakon ne ureja področja zagotavljanja varnosti, ki bi bil hkrati tudi podlaga za snemanje telefonskih pogovorov in video nadzora nad poslovnimi stavbami državnega odvetništva in zunanjih oddelkov. Generalni državni odvetnik lahko za redno izvajanje dela državnega

odvetništva in na podlagi ocene ogroženosti ter potrebe po dodatnih varnostnih ukrepih za zagotovitev varnosti državnih odvetnikov in drugih javnih uslužbencev na sedežu Državnega odvetništva RS in na zunanjih oddelkih državnega odvetništva uvede ukrepe varovanja s snemanjem in shranjevanjem elektronskih komunikacij, videonadzora ter vzpostavitve dodatnih pristopnih kontrol, ki bodo zagotavljali dodatno varnost.

K 16. členu

Predlog zakona na novo dodaja dolžnost generalnega državnega odvetnika, da skrbi za mednarodno sodelovanje državnega odvetništva z organi, pristojnimi za zastopanje države pred nacionalnimi, tujimi in mednarodnimi sodišči ter arbitražami. Skladno z veljavnim 50. členom generalni državni odvetnik že vodi in predstavlja državno odvetništvo, organizira in usklajuje delo državnih odvetnikov, ter odgovarja za zakonitost, kakovost in učinkovitost dela državnega odvetništva.

K 17. členu

Predlog zakona na novo ureja, da je pogoj za imenovanje generalnega državnega odvetnika, da izhaja izmed državnih odvetnikov, ki izpolnjujejo pogoje za višjega državnega odvetnika, saj je tako mogoče zagotoviti najbolj strokovno zavarovanje premoženjskih in drugih pravic in interesov Republike Slovenije. Pri vodenju organa je ključno poznavanje njegovega ustroja, delovanja, pristojnosti in same vsebine nalog poravnavanja, pravnega svetovanja, zastopanja in varovanja javnega interesa ter izvajanja institucionalnih nalog.

K 18. členu

S predlagano dopolnitvijo veljavnega drugega odstavka 57. člena se določi namestnika predsednika Komisije za presojo ustreznosti kandidatov, ki v primeru daljše odsotnosti lahko nadomešča predsednika. Za namestnika se določi član, ki ga izmed višjih ali vrhovnih državnih tožilcev z njegovim soglasjem predlaga Državnotožilski svet.

K 19. členu

Predlagana sprememba 70. člena, da tudi prosto delovno mesto državnega odvetnika razpiše državno odvetništvo in ne več ministrstvo za pravosodje, sledi spremembi prvega odstavka 44. člena, ki daje organu večjo avtonomijo tudi pri sprejemanju Akta o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest pri državnem odvetništvu.

Veljavni 70. členu določa, da prosta mesta višjih državnih odvetnikov in državnih odvetnikov razpisuje Ministrstvo za pravosodje, vendar v nadaljevanju na izbirni postopek do prisege nima na potek javnega natečaja nobenega vpliva, kar pomeni, da je določba pravzaprav nepotrebna, saj bi lahko prosta mesta kot samostojen in avtonomen državni organ razpisovalo tudi Državno odvetništvo RS samo.

K 20. členu

S predlaganim novim petim odstavkom 74. člena se vzpostavlja pravna podlaga, da organa lahko skleneta sporazum o tem, na kakšen način se bo začasna napotitev državnega odvetnika izvajala in v kakšnem obsegu bo napoteni državni odvetnik za čas napotitve izvrševal pravice in obveznosti iz delovnega razmerja in kdo ter v kakšnem deležu bo izplačevalec plače in drugih osebnih prejemkov. V skladu s 74. členom zakona je državni odvetnik za opravljanje zahtevnejših

strokovnih nalog lahko napoten na delo v drug državni organ, vendar najdlje za šest mesecev z možnostjo enkratnega podaljšanja za največ šest mesecev. V zvezi z organizacijo in postopkom napotitve državnega odvetnika v drug organ ima veljavna ureditev sistemsko pomanjkljivost, ker ne določa instituta, s katerim bi se uredil način izvajanja začasne napotitve, izvrševanje pravic in obveznosti iz delovnega razmerja v času napotitve ter način financiranja stroškov dela in prejemkov napotenega državnega odvetnika.

K 21. členu

V predlogu zakonu se v novem 5.a oddelku Etika in integriteta želi z ustrezno normiranostjo zagotoviti spoštovanje standardov profesionalne etike, ki so zapis načel, pravil in vodil, po katerih se ravnaajo državni odvetniki in so izraz njihovega odnosa do pomembnih etičnih in moralnih načel ravnanja in vedenja ter oblikovati etično komisijo, ki bo skrbela za uveljavljanje in spoštovanje omenjenih standardov. Državno odvetništvo je skladno z usmeritvami Vlade Republike Slovenije že sprejelo Standarde profesionalne etike.

K 22. členu

Zaradi celovitosti ter enotnosti in usklajenosti z ostalimi pravosodnimi deležniki (državnimi tožilci, sodniki) predlagana določba prestrukturira določbo o uvedbi in poteku disciplinskega postopka. Disciplinski tožilec uvede disciplinski postopek z obrazloženim predlogom za izrek disciplinske sankcije, ki se vroči državnemu odvetniku. Disciplinski tožilec mora uvesti disciplinski postopek zoper državnega odvetnika, ko prejme pisno zahtevo generalnega državnega odvetnika ali ministra. Disciplinski tožilec lahko uvede disciplinski postopek tudi takrat, če je na kakršenkoli način izvedel za dejstva ali dokaze, na podlagi katerih je mogoče utemeljeno sklepati, da je državni odvetnik kršil službene dolžnosti. V primeru, da disciplinski tožilec disciplinskega postopka ne uvede, mora o razlogih obvestiti vodjo oddelka ali generalnega državnega odvetnika.

K 23. členu

Predlog zakona v veljavnem prvem odstavku 87. člena zaradi ustreznosti nadomesti besedilo »oseba, ki odloča o disciplinski odgovornosti«, z ustrežnejšo dikcijo »organ, ki odloča o disciplinski odgovornosti«.

Prav tako v četrtem odstavku določa, da je zoper odločbo disciplinske komisije prve stopnje dovoljena pritožba v roku 15 dni, ki jo lahko vloži državni odvetnik, zoper katerega poteka disciplinski postopek, disciplinski tožilec ter generalni državni odvetnik ali minister, če je bil postopek uveden na njuno zahtevo.

K 24. členu

Predlagana določba v manjšem obsegu spreminja veljavno besedilo zakona, ko namesto kaznivo dejanje, storjeno pri opravljanju službe državnega odvetnika, določa dikcijo kaznivo dejanje v zvezi z opravljanjem nalog državnega odvetnika ter zaradi jasnosti v petem odstavku tudi definira, da se obvestilo šteje kot naloga državnotožilske uprave.

K 25. členu

Kot že pojasnjeno, je zaradi ločevanja med izvajanjem nadzora nad delom in nadzorom nad poslovanjem državnega odvetništva s predlagano spremembo potrebno uskladiti tudi naslov poglavja o izvajanju nadzora nad delom in poslovanjem.

K 26. členu

Predlagana sprememba 91. člena opredeljuje nadzor nad delom državnega odvetništva. Pri tem gre za nadzor nad zakonitostjo in pravočasnostjo dela, smotnostjo uporabe procesnih pooblastil in skladnostjo strokovnih odločitev z izdanimi splošnimi navodili. Nadzor se odredi z odredbo generalnega državnega odvetnika, v kateri se določi vrsta, obseg in način opravljanja nadzora. O nadzoru se naredi poročilo. Možen je ugovor državnih odvetnikov in drugih uslužbencev državnega odvetništva, katerih delo je bilo pregledano. Minister za pravosodje še vedno lahko zahteva nadzor in se na koncu seznani s poročilom o nadzoru.

K 27. členu

Predlog v drugem odstavku 92. člena, ki določa vrste pregledov, doda besedilo, da morajo biti pregledi v skladu z načrtom, ki ga sprejme generalni državni odvetnik. Z načrtom se seznani tudi ministrstvo za pravosodje.

K 28. členu

Predlagani nov 92.a člen opredeljuje nadzor nad poslovanjem. Pri tej obliki nadzora gre za nadzor nad zadevami s področja uprave državnega odvetništva; splošno poslovanje organa, način dostopa in sistem zavarovanja osebnih podatkov, pristojnost in organiziranje dela kolegija državnega odvetništva, spremembe letnega razporeda dela, pravila o obveščanju javnosti, pravila o obveščanju v zadevah pred mednarodnimi sodišči, mednarodnimi arbitražami in o pomembnejših zadevah pred sodišči v Republiki Sloveniji ali tujimi sodišči, pravila za pripravo programa reševanja povečanega števila nerešenih zadev, pravila vrstnega reda obravnavanja zadev in ukrepe za zagotavljanje varnosti. Minister lahko zahteva od generalnega državnega odvetnika, da odredi nadzor nad poslovanjem. V odredbi se določita obseg in način opravljanja nadzora. Lahko pa ga generalni državni odvetnik odredi tudi na lastno pobudo. Možen je ugovor državnih odvetnikov in drugih uslužbencev državnega odvetništva, katerih delo je bilo pregledano. Ministrstvo za pravosodje se seznani s končnim poročilom in lahko zahteva kontrolni pregled, samo pa ne vrši nadzora.

K 29. členu

Zaradi ločevanja med izvajanjem nadzora nad delom in nadzorom nad poslovanjem je s predlagano spremembo potrebno uskladiti tudi prvi odstavek 93. člena.

K 30. členu

Standarde profesionalne etike ravnanja državnih odvetnikov in podrobnejši način delovanja etične komisije sprejme generalni državni odvetnik v treh mesecih od uveljavitve tega zakona. V tem roku imenuje generalni državni odvetnik tudi etično komisijo.

K 31. členu

Etično komisijo in namestnika predsednika Komisije za presojo ustreznosti kandidatov se imenuje v treh mesecih od uveljavitve tega zakona.

K 32. členu

Pravilnik o priznanjih s področja pravosodja je potrebno uskladi z določbo novega 49.a člena v šestih mesecih od uveljavitve tega zakona.

Pravilnik o poslovanju državnega odvetništva je potrebno uskladiti z določbami glede nadzora nad poslovanjem in nad delom državnega odvetništva s tem zakonom v šestih mesecih od uveljavitve tega zakona.

V tem roku je treba sprejeti tudi nov Pravilnik o sodelovanju državnih organov z Državnim odvetništvom Republike Slovenije glede postopkov pred Sodiščem Evropske unije in Evropsko komisijo ter sprejeti novega.

K 33. členu

Za namen zastopanja pred mednarodnimi organizacijami, kjer je možno vložiti individualno ali kolektivno pritožbo, se v kadrovskem načrtu zagotovi dodatno mesto višjega državnega odvetnika.

K 34. členu

Prehodna določba določa, da se disciplinski postopki in postopki za začasno odstranitev z opravljanja funkcije za kršitve oziroma dejanja, ki so bila storjena pred začetkom uporabe tega zakona, nadzorstveni pregledi, odrejeni pred začetkom uporabe tega zakona, in zadeve, ki do začetka veljavnosti tega zakona še niso zaključene, dokončajo po dosedanjih predpisih.

K 35. členu

Za uveljavitev predloga zakona je določen petnajsti dan po objavi akta v Uradnem listu.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

1. člen (vsebina)

Ta zakon ureja položaj, pristojnosti in organizacijo državnega odvetništva, pristojnosti in posebnosti delovno-pravnih razmerij državnih odvetnikov, nadzor nad delom državnega odvetništva in druga vprašanja, povezana z delovanjem državnega odvetništva.

2. člen (Državno odvetništvo Republike Slovenije)

(1) S tem zakonom se ustanavlja Državno odvetništvo Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: državno odvetništvo) kot državni organ, ki je pri opravljanju svojih nalog in pristojnosti samostojen in avtonomen v skladu z določbami tega zakona.

(2) Državno odvetništvo opravlja strokovne naloge na področju varstva premoženjskih in drugih pravic in interesov države prek pravnega zastopanja pred sodišči in upravnimi organi v Republiki Sloveniji, pred tujimi sodišči in tujimi arbitražami ter pred mednarodnimi sodišči in mednarodnimi arbitražami.

(3) Državno odvetništvo opravlja tudi naloge pravnega svetovanja, mirnega reševanja sporov v predhodnem postopku in druge naloge, določene s tem ali drugimi zakoni.

(4) Naloge državnega odvetništva opravljajo generalni državni odvetnik oziroma generalna državna odvetnica (v nadaljnjem besedilu: generalni državni odvetnik), namestnik generalnega državnega odvetnika oziroma namestnica generalnega državnega odvetnika (v nadaljnjem besedilu: namestnik generalnega državnega odvetnika), višji državni odvetnik oziroma višja državna odvetnica (v nadaljnjem besedilu: višji državni odvetnik), državni odvetnik oziroma državna odvetnica (v nadaljnjem besedilu: državni odvetnik) in kandidat za državnega odvetnika oziroma kandidatka za državnega odvetnika (v nadaljnjem besedilu: kandidat za državnega odvetnika).

(5) Ministrstvo, pristojno za pravosodje (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo), skladno z določbami tega zakona nadzoruje delo državnega odvetništva.

6. člen (jezik poslovanja)

(1) Državno odvetništvo posluje v slovenskem jeziku.

(2) Na območjih občin, v katerih živi avtohtona italijanska ali madžarska narodna skupnost, državno odvetništvo posluje tudi v jeziku narodne skupnosti, če stranka v postopku, ki živi na tem območju, uporablja ta jezik.

(3) Stroški, povezani z uporabo jezika pripadnikov italijanske ali madžarske narodne skupnosti pri poslovanju državnega odvetništva, se izplačajo iz sredstev za delo državnega odvetništva.

12. člen (zastopanje pred sodišči v Republiki Sloveniji)

(1) Državno odvetništvo pred sodišči v Republiki Sloveniji zastopa državo in državne

organe.

(2) V postopku zaradi insolventnosti pri prijavi in uveljavljanju terjatev iz naslova obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja in obveznega zdravstvenega zavarovanja, za katere zakon določa, da jih je pristojna pobirati Finančna uprava Republike Slovenije, državno odvetništvo zastopa tudi Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije in Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, razen če se temu odpovesta.

(3) Javna agencija, javni sklad, javni zavod, javni gospodarski zavod, samoupravna lokalna skupnost, javno podjetje ali gospodarska družba, ki je v celoti v lasti države, lahko predlagajo, naj jih v posameznem postopku pred sodišči v Republiki Sloveniji, ki je zanje in za Republiko Slovenijo izjemnega pomena, zastopa državno odvetništvo. Državno odvetništvo lahko zastopanje navedenih subjektov odkloni z obrazloženim mnenjem generalnega državnega odvetnika.

(4) Pri zastopanju subjektov iz tega člena državni odvetnik opravlja vsa procesna dejanja, kot jih je v postopku upravičena opravljati stranka ali udeleženec.

14. člen **(spor o prevzemu zastopanja)**

Če državno odvetništvo odkloni zastopanje po tretjem odstavku 12. člena tega zakona ali prevzem pooblastila za zastopanje po prejšnjem členu (spor o prevzemu zastopanja), o vprašanju, ali naj državno odvetništvo prevzame zastopanje posameznega subjekta, odloči Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada) na zahtevo tega subjekta.

15. člen **(sodelovanje strokovnjakov)**

(1) Državni odvetnik sme v posamezni zadevi pritegniti k sodelovanju zunanje strokovnjake, če oceni, da potrebuje njihovo pomoč glede posameznih strokovnih vprašanj in bo to pripomoglo k hitrejši razjasnitvi zadeve.

(2) Državno odvetništvo vodi in na svoji spletni strani redno objavlja evidenco zadev iz prejšnjega odstavka z navedbo strokovnjakov, ki so v posamezni zadevi sodelovali z državnim odvetnikom.

20. člen **(splošna določba)**

(1) Republiko Slovenijo pred mednarodnimi sodišči in mednarodnimi arbitražami zastopa državni odvetnik.

(2) V primerih, ko državni odvetnik zaradi dejanskih ali pravnih ovir ne more opravljati nalog zastopanja, vlada na predlog generalnega državnega odvetnika za zastopanje v posamezni zadevi pooblasti drugo strokovno usposobljeno fizično osebo, ki je državljan Republike Slovenije. Ta oseba državno odvetništvo redno obvešča o poteku postopka in se z njim posvetuje.

(3) V primeru meddržavnih postopkov in v postopkih pred mednarodnimi sodišči in mednarodnimi arbitražami, ki imajo pomembnejše mednarodnopravne oziroma zunanjepolitične posledice ali vplive, državni odvetnik nemudoma obvesti ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve, ki lahko vladi predlaga, da celotno ali del zastopanja Republike Slovenije usklajuje oziroma vodi to ministrstvo. O poteku teh postopkov se ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve, in državno odvetništvo redno obveščata.

(4) V posamezni zadevi iz prvih dveh odstavkov tega člena lahko vlada na predlog generalnega državnega odvetnika, v primerih iz prejšnjega odstavka pa tudi na predlog

ministrstva, pristojnega za zunanje zadeve, za pomoč pri zastopanju pritegne k sodelovanju drugo strokovno usposobljeno domačo ali tujo pravno ali fizično osebo.

(5) Državno odvetništvo v svojem finančnem načrtu zagotavlja pravice porabe za kritje stroškov zastopanja in pomoč pri zastopanju v primerih iz drugega, tretjega in četrtega odstavka tega člena. V primerih iz tretjega in četrtega odstavka tega člena, ko je vladna odločitev sprejeta na predlog ministrstva, pristojnega za zunanje zadeve, pravice porabe za kritje teh stroškov v svojem finančnem načrtu zagotovi ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve.

(6) Za enotnost zastopanja Republike Slovenije pred mednarodnimi sodišči in mednarodnimi arbitražami skrbi vodja mednarodnega oddelka.

25. člen

(oblikovanje pravnega mnenja na zahtevo državnega organa)

(1) Na zahtevo državnega organa državno odvetništvo oblikuje pravna mnenja, povezana z varstvom premoženjskih in drugih pravic in interesov Republike Slovenije, ter pravna mnenja o skladnosti mnenj in ravnanj državnih organov s prakso sodišč v Republiki Sloveniji ter prakso mednarodnih sodišč in mednarodnih arbitraž.

(2) Državni organ vedno predhodno pridobi mnenje državnega odvetništva v zadevah iz prejšnjega odstavka, v katerih je vrednost predmeta več kot 100.000 eurov. Vrednost se smiselno ugotavlja po določbah o vrednosti predmeta postopka po zakonu, ki ureja sodne takse.

27. člen

(splošno)

(1) Kdor namerava začeti pravdni ali drug postopek proti državi ali državnemu organu, mora državnemu odvetništvu predhodno predlagati, naj se sporno razmerje na miren način reši pred uvedbo pravnega ali drugega postopka.

(2) Predhodni postopek po tem zakonu je postopek poskusa mirne rešitve spora, v katerem sta stranki država ali državni organ in kdor namerava začeti pravdni ali drug postopek proti državi ali državnemu organu.

(3) Predhodni postopek se začne na dan, ko državno odvetništvo prejme predlog iz prvega odstavka tega člena.

(4) Predhodni postopek je pogoj za uvedbo pravnega ali drugega postopka. Kdor namerava začeti pravdni ali drug postopek proti državi ali državnemu organu pristojnemu sodišču ali drugemu organu predloži potrdilo o neuspelem poskusu mirne rešitve spora v predhodnem postopku, sicer se tožba ali drug predlog za začetek postopka s sklepom zavrže.

(5) Državno odvetništvo vodi evidenco vloženih predlogov za mirno rešitev spora in sklenjenih sporazumov v predhodnem postopku.

(6) Določbe glede predhodnega postopka ne veljajo za upravne postopke in upravne spore, postopke motenja posesti, postopke izvršbe na podlagi izvršilnega naslova, postopke uveljavljanja pravic iz delovnega razmerja, postopke uveljavljanja socialnovarstvenih pravic in nepravdne postopke za določitev odškodnine ali če drug zakon predhodni postopek pred začetkom sodnega postopka določa kot procesno predpostavko.

35. člen

(konec predhodnega postopka)

(1) Predhodni postopek se konča:

- z dnem sklenitve sporazuma o mirni rešitvi spora;
- z dnem, ko državno odvetništvo prejme pisno izjavo osebe, ki je nameravala začeti pravdni ali drug postopek proti državi ali državnemu organu, da predhodnega postopka ne želi nadaljevati;
- z dnem, ko predlagatelj prejme pisno izjavo državnega odvetnika, da nadaljevanje postopka ni smiselno;
- po poteku treh mesecev od dneva začetka predhodnega postopka, če stranke niso sklenile sporazuma o mirni rešitvi spora.

(2) Državni odvetnik v skladu z drugo, tretjo in četrto alinejo prejšnjega odstavka v osmih dneh od dne, ko se je postopek končal, izda potrdilo o neuspelem poskusu mirne rešitve spora v predhodnem postopku.

36. člen **(stroški predhodnega postopka)**

Vsaka stranka nosi svoje stroške predhodnega postopka ter stroške, ki jih je povzročila po svoji krivdi ali po naključju, ki se je njej primerilo.

39. člen **(generalni sekretar)**

(1) Državno odvetništvo ima generalnega sekretarja, ki je uradniški položaj.

(2) Generalni sekretar opravlja, usklajuje in nadzoruje splošna administrativna in kadrovska dela, finančno-računovodska opravila ter tehnična in druga spremljajoča dela za potrebe državnega odvetništva.

(3) Generalnega sekretarja imenuje in razrešuje generalni državni odvetnik po predhodnem soglasju ministra. Na položaj je imenovan za pet let z odločbo o imenovanju.

(4) Najpozneje tri mesece pred potekom obdobja imenovanja iz prejšnjega odstavka mora biti končan postopek javnega natečaja za položaj generalnega sekretarja. V istem roku lahko generalni državni odvetnik po predhodnem soglasju ministra ponovno imenuje generalnega sekretarja na isti položaj brez javnega natečaja.

(5) Z osebo, ki je bila za položaj iz prvega odstavka tega člena izbrana na javnem natečaju in pred tem ni imela statusa uradnika, se sklene pogodba o zaposlitvi za pet let.

(6) Za ostala vprašanja, povezana s položajem generalnega sekretarja, se smiselno uporabljajo predpisi s področja javnih uslužbencev, ki urejajo položaj.

44. člen **(akt o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest)**

(1) Akt o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest pri državnem odvetništvu, v katerem so v skladu z notranjo organizacijo določena delovna mesta, potrebna za izvajanje nalog državnega odvetništva, sprejme generalni državni odvetnik po predhodnem soglasju ministra.

(2) Akt o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest določa: sistemizacijo uradniških in strokovno-tehničnih delovnih mest, s katero so določeni opisi nalog na posameznih delovnih mestih ter pogoje za zasedbo delovnih mest in strukturo vseh uradniških in strokovno-tehničnih delovnih mest po organizacijskih enotah.

(3) Pri zunanjih oddelkih državnega odvetništva, ki poslujejo tudi v italijanskem ali madžarskem jeziku, se posebej določi število mest višjih državnih odvetnikov in državnih odvetnikov, za katere se zahteva izkaz višje ravni znanja italijanskega ali madžarskega jezika po evropski jezikovni lestvici.

50. člen **(generalni državni odvetnik)**

(1) Generalni državni odvetnik je funkcionar, ki vodi in predstavlja državno odvetništvo, organizira in usklajuje delo državnih odvetnikov ter odgovarja za zakonitost, kakovost in učinkovitost dela državnega odvetništva.

(2) Generalnega državnega odvetnika imenuje vlada na obrazložen predlog ministra po predhodni pridobitvi mnenja komisije iz 57. člena tega zakona za šest let z možnostjo ponovnega imenovanja.

(3) Generalni državni odvetnik daje splošna navodila za delo, s katerimi se zagotavlja enotna uporaba predpisov in enotno opravljanje nalog državnega odvetništva.

(4) Generalni državni odvetnik redno spremlja poslovanje državnega odvetništva in na tej podlagi sprejema ukrepe za obvladovanje pripada zadev. Če pride do povečanega števila nerešenih zadev, generalni državni odvetnik skladno s pravili podzakonskega predpisa, ki ureja poslovanje državnega odvetništva, sprejme program reševanja teh zadev.

(5) Generalni državni odvetnik ministru redno in na njegovo zahtevo poroča o izvrševanju pristojnosti in o vseh pomembnejših vprašanjih z delovnega področja državnega odvetništva.

54. člen **(pogoji za imenovanje)**

Za generalnega državnega odvetnika je lahko imenovan, kdor izpolnjuje pogoje za izvolitev na sodniško mesto na višjem sodišču po zakonu, ki ureja sodniško službo.

57. člen **(Komisija za presojo ustreznosti kandidatov)**

(1) Komisija za presojo ustreznosti kandidatov (v nadaljnjem besedilu: komisija) sodeluje v postopkih imenovanja generalnega državnega odvetnika in postopkih izbire višjih državnih odvetnikov.

(2) Komisijo sestavljajo predsednik in trije člani. Predsednik komisije je višji ali vrhovni sodnik, ki ga z njegovim soglasjem predlaga Sodni svet. Člani komisije so višji ali vrhovni državni tožilec, ki ga z njegovim soglasjem predlaga Državnotožilski svet, višji državni odvetnik, ki ga z njegovim soglasjem predlaga generalni državni odvetnik, in pravni strokovnjak, ki ga z njegovim soglasjem predlaga minister.

(3) Komisija sprejema odločitve z večino glasov. V primeru neodločenega izida prevlada stališče predsednika komisije.

(4) Komisijo za pet let imenuje minister.

(5) Predsednik in člani komisije imajo pravico do povrnitve potnih stroškov in do sejnine v višini, ki jo na predlog državnega odvetništva s sklepom določi minister. Sredstva se zagotavljajo

v proračunu Republike Slovenije.

(6) Administrativno-tehnična opravila za komisijo opravlja ministrstvo.

70. člen **(objava prostega delovnega mesta)**

Prosto delovno mesto državnega odvetnika razpiše ministrstvo najpozneje v 15 dneh po prejemu obrazloženega predloga generalnega državnega odvetnika.

74. člen **(začasna napotitev)**

(1) Državni odvetnik je za opravljanje zahtevnejših strokovnih nalog lahko napoten na delo v drug državni organ, vendar najdlje za šest mesecev z možnostjo enkratnega podaljšanja za največ šest mesecev.

(2) Odločba o začasni napotitvi mora biti državnemu odvetniku vročena najmanj sedem dni pred nastopom dela in mora vsebovati obrazložitev, zakaj bo z napotitvijo zagotovljeno učinkovitejše opravljanje zahtevnejših strokovnih nalog. Odločba je dokončna.

(3) Za začasno napotitev po določbah tega člena ne veljajo omejitve zakona, ki ureja sistem javnih uslužbencev, glede oddaljenosti kraja opravljanja dela od dotedanjega kraja opravljanja dela.

(4) Neposredno po zaključku začasne napotitve po prvem odstavku tega člena je državni odvetnik lahko ponovno začasno napoten le, če s tem soglaša.

86. člen **(uvedba disciplinskega postopka)**

(1) Disciplinski tožilec mora uvesti disciplinski postopek zoper državnega odvetnika, ko prejme pisno zahtevo generalnega državnega odvetnika ali ministra.

(2) Disciplinski tožilec lahko uvede disciplinski postopek, če je na kakršenkoli način izvedel za dejstva ali dokaze, na podlagi katerih je mogoče utemeljeno sklepati, da je državni odvetnik kršil službene dolžnosti.

(3) Sklep o uvedbi disciplinskega postopka se vroči državnemu odvetniku.

87. člen **(potek disciplinskega postopka)**

(1) V disciplinskem postopku na prvi stopnji se opravi obravnava, na kateri ima državni odvetnik pravico do zagovora.

(2) Za vabljenje, vročanje, izvedbo obravnave, zapisnik in izdajo odločbe se v disciplinskem postopku smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja kazenski postopek.

(3) Če se v disciplinskem postopku ugotovi, da so podani razlogi za sum, da je državni odvetnik storil kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti, mora oseba, ki odloča o disciplinski odgovornosti, nemudoma podati ovadbo pristojnemu državnemu tožilcu.

(4) Zoper odločbo disciplinske komisije prve stopnje je dovoljena pritožba v roku 15 dni, ki jo lahko vloži državni odvetnik, zoper katerega poteka disciplinski postopek, generalni

državni odvetnik ali minister.

(5) O pritožbi na seji brez obravnave odloči disciplinska komisija druge stopnje, ki svoje odločitve sprejema z večino glasov. V primeru neodločenega izida prevlada stališče predsednika komisije.

89. člen (suspenz)

(1) Če je zoper državnega odvetnika uveden kazenski postopek zaradi kaznivega dejanja, ki je bilo storjeno pri opravljanju službe državnega odvetnika, in ki se preganja po uradni dolžnosti, mora generalni državni odvetnik državnemu odvetniku izreči začasno odstranitev z dela (v nadaljnjem besedilu: suspenz).

(2) Če je zoper državnega odvetnika uveden kazenski postopek zaradi kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti in za katero je mogoče izreči kazen zapora, daljšo od dveh let, lahko generalni državni odvetnik izreče suspenz po predhodnem mnenju komisije iz 57. člena tega zakona.

(3) O suspenzu generalnega državnega odvetnika v primerih iz prejšnjih odstavkov odloči vlada na obrazložen predlog ministra po predhodnem mnenju komisije iz 57. člena tega zakona.

(4) Odločitev o suspenzu mora biti obrazložena.

(5) Državno tožilstvo nemudoma obvesti pristojne osebe po prvem, drugem in tretjem odstavku tega člena o uvedbi kazenskega postopka zoper državnega odvetnika ali generalnega državnega odvetnika.

91. člen (izvajanje nadzora)

(1) Nadzor nad delom državnega odvetništva se izvaja v obliki splošnega, delnega ali posamičnega pregleda dela državnih odvetnikov in drugih uslužbencev državnega odvetništva s pregledovanjem spisov, vpisnikov in druge dokumentacije.

(2) Nadzor se uvede z odredbo o nadzoru, ki jo lahko generalni državni odvetnik izda na lastno pobudo, mora pa jo izdati na zahtevo ministra. V odredbi o nadzoru se določijo vrsta, obseg in način opravljanja nadzora.

(3) Spise pregledujejo državni odvetniki, vpisnike in drugo dokumentacijo pa tudi drugi uslužbenci državnega odvetništva v skladu s pisnim pooblastilom generalnega državnega odvetnika, ki je sestavni del odredbe o nadzoru.

(4) V okviru nadzora se pregledujejo ter ocenjujejo zakonitost in pravočasnost dela, smotrnost uporabe procesnih pooblastil in skladnost strokovnih odločitev z izdanimi splošnimi navodili.

(5) O opravljenem nadzoru se izdela poročilo.

(6) Državni odvetniki in drugi uslužbenci državnega odvetništva, katerih delo je bilo pregledano, morajo biti seznanjeni z ugotovitvami nadzora in imajo pravico posredovati pojasnila ali vložiti ugovor pri generalnem državnem odvetniku v 15 dneh od prejema poročila iz prejšnjega odstavka.

(7) O ugovoru iz prejšnjega odstavka odloča višji državni odvetnik, ki ni opravljal pregleda in ki ga za vsak primer posebej določi generalni državni odvetnik. Odločitev o ugovoru mora biti obrazložena in je dokončna.

(8) Končno poročilo o opravljenem nadzoru se pošlje ministrstvu.

92. člen
(vrste pregledov)

(1) S splošnim pregledom se opravlja nadzor dela oddelkov na sedežu ali dela zunanjih oddelkov državnega odvetništva, z delnim pregledom se opravlja nadzor dela v posameznih vrstah zadev, s posamičnim pregledom pa se opravlja nadzor dela v posamezni zadevi.

(2) Splošni pregled dela vsakega posameznega oddelka na sedežu in vsakega posameznega zunanjega oddelka državnega odvetništva se opravi najmanj enkrat na tri leta.

93. člen
(odprava pomanjkljivosti in napak)

(1) Če se pri nadzoru ugotovijo pomanjkljivosti ali večji obseg nepravilnosti, je v končnem poročilu o nadzoru treba predlagati ustrezne ukrepe in določiti rok za njihovo izvedbo.

(2) Po preteku roka iz prejšnjega odstavka se opravi kontrolni pregled izvršitve ukrepov in preveri njihov učinek.

(3) Na podlagi ugotovitev nadzorov o pomanjkljivostih in napakah pri delu državnih odvetnikov Center za izobraževanje v pravosodju in državno odvetništvo izvajata ustrezne izobraževalne oblike.